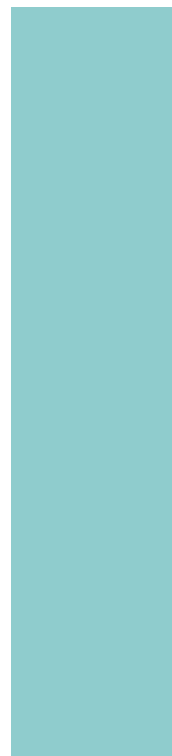

Strategija lokalnega razvoja za Lokalno akcijsko skupino Raznolikost podeželja

za programsko obdobje 2021–2027

Strategija lokalnega razvoja za Lokalno akcijsko skupino Raznolikost podeželja

za programsko obdobje 2021–2027

www.las-raznolikost-podezelja.si
Celje, julij 2023

2021-2027

Stran	KAZALO
4	Lokalna akcijska skupina Raznolikost podeželja
6	Opredelitev območja in prebivalstva, zajetega v strategijo lokalnega razvoja
26	Analiza razvojnih potreb in potenciala območja LAS vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti
42	Opis SLR, njenih ciljev in ukrepov, vključno z določitvijo mejnikov ter ciljnih vrednosti kazalnikov
70	Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR
74	Opis sistema upravljanja LAS, vključno z upravljanjem, spremljanjem in vrednotenjem, ki dokazujejo zmogljivosti LAS za izvajanje SLR

LAS

Lokalna akcijska skupina Raznolikost podeželja

Lokalna akcijska skupina Raznolikost podeželja
Teharska cesta 49, 3000 Celje
simbio@poslovna.posta.si
las@raznolikost-podezelja.si
www.las-raznolikost-podezelja.si

Vodilni partner LAS: Simbio, družba za ravnanje z odpadki, d. o. o.
Teharska cesta 49, 3000 Celje
SI56 3300 0541 2313 550
Velikost območja LAS: 396 km²
Število prebivalcev LAS: 37.992
Vključene občine:
Mestna občina Celje, Občina Laško, Občina Štore in Občina Vojnik

Vzhodna kohezijska regija
Financiranje SLR: EKSRP, ESRR

Z objavo Uredbe o delovanju lokalnih akcijskih skupin (LAS) in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027 (Ur. l. RS 161/22) ter javnega poziva je bila vzpostavljena podlaga za oblikovanje in določitev delovanja lokalnega partnerstva na območju LAS Raznolikost podeželja in priprava strategije lokalnega razvoja (SLR) za programsko obdobje do leta 2027. Skupščina LAS je potrdila podaljšanje delovanja LAS za programsko obdobje do leta 2027.

Pri pripravi SLR je LAS upošteval pristop od spodaj navzgor in poskrbel, da bo SLR prispevala k osnovnim načelom pristopa LEADER. LAS deluje kot javno-zasebno partnerstvo in je pri pripravi SLR sodeloval z vsemi zainteresiranimi deležniki razvoja po pristopu od spodaj navzgor. V SLR so vključene vse temeljne značilnosti območja LAS, na osnovi katerih so pripravljene integrirane ukrepi za doseganje ciljev SLR. LAS in SLR spodbujata sodelovanje in inovacije ter skrbita za učinkovito povezovanje vseh zainteresiranih v razvojno mrežo, ki bo s pomočjo izvedbe SLR omogočila uspešen razvoj podeželja.

V obdobju priprave SLR je bilo izvedenih 5 animacijskih delavnic za vključitev zainteresirane javnosti in različnih lokalnih akterjev z območja LAS. Zainteresirana javnost je podala stališča o razvojnih potrebah, izzivih, potencialih in slabostih, problematikah območja ter predloge ukrepov za uresničevanje identificiranih razvojnih potreb ter izzivov. V času priprave strategije je bilo na LAS posredovanih 37 projektnih predlogov, ki so bili prepoznani kot indikator razvojnih potreb in izzivov območja.

V pripravo strategije je bila vključena tudi strokovna javnost. Na osnovi identifikacije ključnih razvojnih potreb in izzivov so se s pomočjo izvedbe fokusnih skupin podrobneje analizirale ter razčlenjevale naslednje vsebine: turizem, šport, ohranjanje naravne ter kulturne dediščine in tradicionalnih znanj; lokalna samooskrba s hrano in (ekološko) kmetovanje; socialna vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin.

Strategija obsega analizo razvojnih potreb in potenciala območja LAS z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti, tj. SWOT analizo, ki je pokazala, da območje LAS identificira štiri ključne razvojne usmeritve: podjetno in samooskrbno, zeleno in trajnostno, dostopno in kakovostno ter povezano in socialno, ki sledijo štirim prednostnim nalogam ter šestim horizontalnim ciljem – povezovanje in sodelovanje, trajnost, sistemske ovire in izzivi, digitalizacija, povezovanje podeželja z urbanimi območji ter inovacije.

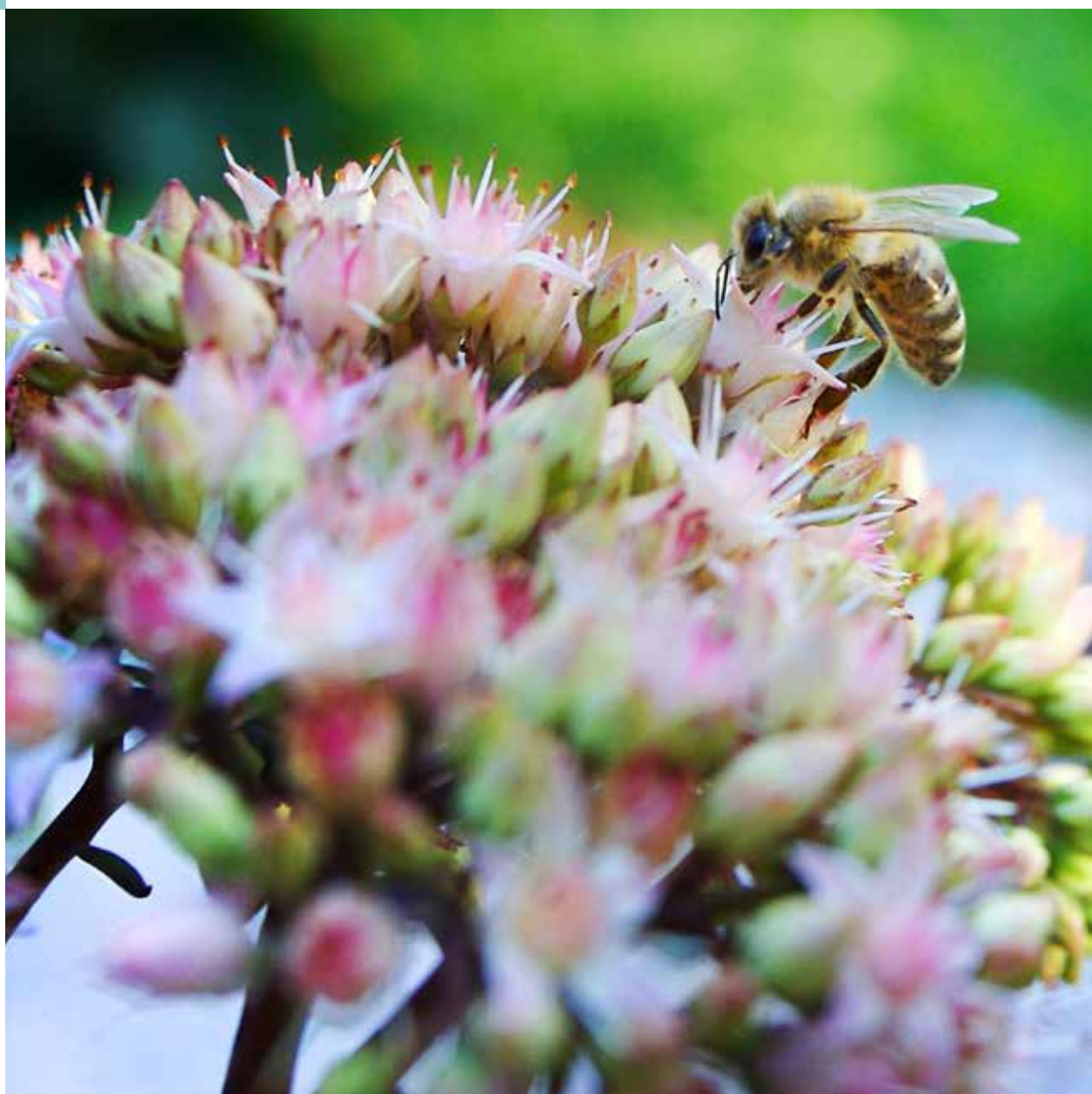
LAS bo po oceni upravičen do predvidoma 1.901.984,64 EUR nepovratnih sredstev iz dveh skladov: Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju EKSRP) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju ESRR). Od teh sredstev bo za neposredno vodenje in delovanje LAS namenjenih 380.396,92 EUR, za izvedbo operacij z namenom uresničevanja zastavljenih ciljev v SLR do leta 2027 1.293.587,72 EUR nepovratnih sredstev in za pripravo ter izvajanje projektov sodelovanja LAS 228.000,00 EUR.

Vsi ukrepi bodo pripomogli k doseganju horizontalnih ciljev EU. Cilji SLR so skladni z nacionalnimi in regionalnimi razvojnimi dokumenti, kar bo omogočilo doseganje povezanih učinkov na več področjih. SLR vsebuje podroben finančni načrt, opis nalog organov LAS in opis meril ter postopkov izbora operacij. Opisan je tudi sistem spremljanja in vrednotenja SLR, ki bo omogočil LAS sprotne spremljanje doseganja ciljev SLR.

3

Opredelitev območja in prebivalstva, zajetega v strategijo lokalnega razvoja

Opredelitev območja in prebivalstva, zajetega v strategijo lokalnega razvoja

3.1_UVOD

Območje Lokalne akcijske skupine Raznolikost podeželja se nahaja na vzhodnem delu Savinjske doline in obsega zaokroženo geografsko območje štirih občin: Mestne občine Celje, občin Laško, Štore in Vojnik. Območje leži v savinjski statistični regiji in v celoti sodi v kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija.

Območje občin Celje, Laško, Štore in Vojnik je kot LAS delovalo že v programskem obdobju 2007–2013 kot Društvo »Raznolikost podeželja« in v programskem obdobju 2014–2020 kot pogodbeno partnerstvo pod okriljem vodilnega partnerja SIMBIO, d. o. o.

Geografsko je območje zelo razgibano, zajema vzhodni del Celjske kotline s hribovito gričevnatimi obronki Posavskega hribovja na jugu in obronki Kozjaka ter Konjiške gore na severu.

Strategija lokalnega razvoja do leta 2027 predvideva izvajanje aktivnosti na upravičenih območjih LAS v skladu z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. V naselju Celje, kjer živi več kot 10.000 prebivalcev, se lahko izjemoma izvajajo projekti, ki ne vsebujejo naložb, in koristijo razvoju območja LAS.

3.2_UTEMELJITEV ZAKROŽENOSTI OBMOČJA LAS

Pred nekaj desetletji sta bili občini Štore in Vojnik del Mestne občine Celje. Sosednja občina Laško naravno gravitira v območje LAS. Še danes je Celje upravno središče območja. Gre za celovito geografsko enoto, ki je enovita tudi s pravnega in upravnega stališča. Osnovna značilnost prostora je izredna geografska razgibanost terena in razpršena poselitev. Območje je prehodno med subpanonskim in alpskim svetom, na jugu ga omejuje Posavsko hribovje, na zahodu Dobrovlje, Golte, na severu Vitanjske Karavanke in na vzhodu Tolsti vrh ter Svetina.

Geografsko je območje deljeno na dva dela: osrednji del je ravninski, nasut s prodom, bogat s travniki in njivami, pogosto je tudi poplavljen, medtem ko je obrobje gričevnato in primerno kot vinogradniško območje, sicer pa je pretežno travnato.

3.3_ANALIZA OBMOČJA LAS

Površina območja LAS znaša 396 km², kar predstavlja slaba 2 % površine Slovenije. Na območju LAS živi po podatkih iz leta 2022 75.114 prebivalcev. Največja občina na območju je Laško, ki ima površino 198 km², kar predstavlja kar polovico površine LAS. Najmanjša je občina Štore, ki z 28 km² predstavlja 7 % površine LAS. Območje ima skupaj 192 naselij. Med naselji ima le Celje več kot 10.000 prebivalcev (po podatkih SURS na dan 1. 1. 2022 – 37.122). Občina Celje ima na območju status mestne občine in izrazito izstopa po številu prebivalcev kot tudi po gostoti poseljenosti.

Tabela 1: Statistični podatki po občinah (vir: SURS, 1. 1. 2022)

Občina	Površina (v km ²)	Delež občine v površini LAS (%)	Število prebivalcev	Gostota prebivalstva (preb./km)	Število naselij
Celje	95	24	48.679 (11.557)*	512	39
Laško	198	50	12.976	65	85
Štore	28	7	4.396	157	12
Vojnik	75	19	9.063	121	56
SKUPAJ	396	100	75.114 (37.992)*	214	192
SLOVENIJA	20.271	2	2.107.180	108	6.036

* Število podeželskega prebivalstva v Mestni občini Celje/LAS z izvzetim naseljem Celje

Tabela 2: Gibanje števila prebivalstva po občinah na območju LAS v obdobju 2015–2022 (vir: SURS, 1. 1. 2022)

Občina/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	48.773	49.077	49.380	49.377	49.473	49.540	49.007	48.679
Laško	13.260	13.156	13.145	13.081	13.006	13.067	13.123	12.976
Štore	4.263	4.239	4.242	4.257	4.616	4.529	4.477	4.396
Vojnik	8.668	8.685	8.725	8.732	8.801	8.907	9.009	9.063
SKUPAJ LAS	74.964	75.157	75.492	75.447	75.896	76.043	75.616	75.114

Število prebivalcev se po občinah v obdobju 2015–2022 bistveno ne spreminja. Trend rahlega postopnega naraščanja števila prebivalstva se kaže le v občini Vojnik. V Mestni občini Celje se je v obdobju 2016–2021 število prebivalcev sicer v manjši meri povečalo, vendar se je v letu 2022 pokazal trend upadanja števila prebivalstva. V letu 2022 je bilo namreč skoraj enako število prebivalstva kot leta 2015. V občini Laško se kaže v letu 2022 v primerjavi z letom 2015 manjši upad števila prebivalstva.

3.3.2_STAROSTNA STRUKTURA PREBIVALSTVA

Med prebivalci občin LAS je bilo število najstarejših (tako kot v večini slovenskih občin) večje od števila najmlajših na 100 oseb, starih 0–14 let. V Mestni občini Celje je prebivalo 150,4 oseb starih 65 let ali več, v občini Laško 159,2 oseb, v občini Štore 165 oseb in v občini Vojnik 134 oseb. To razmerje pove, da so bile vrednosti indeksa staranja za občine LAS višje od vrednosti indeksa značilne za celotno Slovenijo (139,9). Največji delež je prebivalcev starih med 15 in 64 let.

Tabela 3: Delež prebivalcev po starostnih skupinah (vir: SURS, 1. 1. 2022)

Občina/delež prebivalcev	Delež prebivalcev, starih 0–14 let [%]	Delež prebivalcev, starih 15–64 let [%]	Delež prebivalcev, starih 65 let ali več [%]	Delež prebivalcev, starih 80 let ali več [%]	Indeks staranja
Celje	14,4	63,8	21,7	5,7	150,4
Laško	14,3	63	22,7	6,0	159,2
Štore	14,1	62,5	23,3	7,2	165,2
Vojnik	15,3	64,0	20,8	5,5	135,9
POVPREČJE LAS	14,5	63,3	22,1	6,1	152,7
SLOVENIJA	15,1	63,8	21,1	5,6	139,9

Koeficient starostne odvisnosti, ki pove, koliko otrok (do 14 let) in starejših prebivalcev (nad 65 let) je odvisnih od 100 delovno sposobnih, se povečuje. To pomeni, da je čedalje več starih nad 65 let odvisnih od delovno sposobnih prebivalcev. V letu 2022 je koeficient starostne odvisnosti za območje LAS znašal v povprečju 57,9, koeficient starostne odvisnosti mladih je bil 23,6 in koeficient starostne odvisnosti starih 32,6.

Koeficient starostne odvisnosti starega prebivalstva je v Sloveniji še vedno nižji kot v povprečju EU, vendar se razlika zmanjšuje. Tudi na območju LAS je po občinah koeficient starostne odvisnosti starih precej visok, najvišji je v občini Štore, sledijo občine Laško, Celje in Vojnik.

Tabela 4: Koeficient starostne odvisnosti mladih in starih (vir: SURS, 1. 1. 2022)

Občina/koefficient	2015	2016
Celje	22,6	34,0
Laško	22,6	36,0
Štore	22,6	37,3
Vojnik	23,9	22,9
POVPREČJE LAS	57,9	22,9
SLOVENIJA	56,7	23,6

Na območju LAS je 1.978 prebivalcev brez izobrazbe oziroma ima le nepopolno osnovnošolsko izobrazbo, to je 3,08 % prebivalcev območja. Osnovnošolsko izobrazbo ali manj ima 14.209 prebivalcev, kar je 22,12 % prebivalcev, srednješolsko 34.132 prebivalcev (53,14 %) in višješolsko oziroma visokošolsko izobrazbo 15.890 prebivalcev (24,74 %). Največji delež prebivalcev LAS ima srednješolsko izobrazbo oziroma dobrih 50 % prebivalcev območja.

Tabela 5: Izobrazbena struktura prebivalcev območja LAS (vir: SURS, 1. 1. 2022)

Občina	Izobrazba – SKUPAJ	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska, visokošolska
Celje	41.652	8.606	21.764	11.282
Laško	11.126	2.953	5.953	2.220
Štore	3.775	967	2.162	646
Vojnik	7.678	1.683	4.253	1.742
POVPREČJE LAS	64.231	14.209	34.132	15.890

3.3.3_RAZVITOST OBMOČJA IN GOSPODARSTVO

Razvitost občin se določa na osnovi izbranih kazalnikov, ki so: bruto dodana vrednost gospodarskih družb na zaposlenega, osnova za dohodnino na prebivalca občine in število delovnih mest na število delovno aktivnega prebivalstva občine, indeks staranja prebivalstva občine, stopnja registrirane brezposelnosti in stopnja delovne aktivnosti v občini, oskrbljenost z dobrinami ter storitvami javnih komunalnih služb (stopnja priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje po aglomeracijah), opremljenost s kulturno infrastrukturo (kulturni spomeniki in objekti javne kulturne infrastrukture), delež območij Natura 2000 v občini in poseljenost občine.

Koeficient razvitosti občine je razmerje med vrednostjo aritmetičnega povprečja standardiziranih vrednosti kazalnikov v občini in med vrednostjo aritmetičnega povprečja standardiziranih vrednosti kazalnikov v državi, pri čemer je koeficient povprečne razvitosti občin v državi 1,00.

Po koeficientu razvitosti je bila v letih 2022/23 najvišje uvrščena na območju LAS Mestna občina Celje s koeficientom razvitosti 1,18.

Tabela 6: Koeficient razvitosti občin 2020/2021 in 2022/2023 (vir: SURS, 2023)

Občina/koefficient	Koeficient razvitosti 2020/2021	Koeficient razvitosti 2022/2023
Celje	1,15	1,18
Laško	1,02	1,01
Štore	1,12	1,12
Vojnik	1,09	1,08
POVPREČJE LAS	1,10	1,10

Na območju LAS je v letu 2015 delovalo 6.973 gospodarskih subjektov (vir: Statistični urad RS, 2015). Gospodarske družbe so zaposlovale 35.364 oseb.

Tabela 7: Število podjetij, število oseb, ki delajo v podjetjih, prihodek (1.000 EUR) in število oseb, ki delajo na podjetje v občini v izhodiščnem letu 2015 (vir: SURS, 2015)

Občina	2015			
	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Prihodek [1.000 EUR]	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini
Celje	5.127	28.271	3.262.055	5,5
Laško	917	3.602	274.228	3,9
Štore	296	1.707	237.231	5,8
Vojnik	633	1.784	134.786	2,8
SKUPAJ LAS	6.973	35.364	3.908.300	5,1

V letu 2021 je bilo na območju LAS 7.849 gospodarskih družb, ki so zaposlovale 39.259 oseb (vir: SURS, 2021). Na območju LAS se tako v obdobju 2015–2021 kaže pozitiven trend naraščanja števila podjetij.

Tabela 8: Število podjetij, število oseb, ki delajo v podjetjih, prihodek (1.000 EUR) in število oseb, ki delajo na podjetje v občini v izhodiščnem letu 2021 (vir: SURS, 2021)

Občina	2021			
	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Prihodek [1.000 EUR]	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini
Celje	5.728	31.872	4.498.369	5,6
Laško	1.017	3.258	220.735	3,2
Štore	342	1.859	315.494	5,4
Vojnik	762	2.270	207.614	3,0
SKUPAJ LAS	7.849	39.259	5.242.212	5,00

Na območju je dobro razvito podporno okolje za podjetništvo. Na območju deluje en podjetniški inkubator, Inkubator Savinjske regije, d. o. o., s sedežem v Celju in dve območni obrtniško-podjetniški zbornici, to sta Celje in Laško. T. i. SPOT (Slovenska poslovna točka) na območju deluje pod okriljem vseh teh treh podpornih okolij, medtem ko točka VEM le v okviru območnih obrtno-podjetniških zbornic v Celju in Laškem.

3.3.4_KMETIJSTVO

Leta 2020 je bilo na območju LAS skupaj 2.006 kmetijskih gospodarstev, največ v občinah Laško (926) in Vojnik (498), najmanj v občini Štore (149). Vseh kmetijskih zemljišč je bilo 11.2027 ha, od tega 10.680 ha v uporabi (95 %), največ v občini Laško, kar 49 %, nato v občinah Celje (23 %), Vojnik (20 %) in Štore (slabih 7 %).

Tabela 9: Število gospodarstev in njihova ekonomska velikost ter površina kmetijskih površin po občinah (vir: SURS, 2020)

Občina	Število kmetijskih gospodarstev	Ekonomska velikost (v 1.000 EUR)	Kmetijska zemljišča (ha)	Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)
Celje	433	4.891	2.557	2.481
Laško	926	8.455	5.516	5.223
Štore	149	1.145	764	734
Vojnik	498	4.335	2.370	2.242
SKUPAJ	2.006	18.826	11.207	10.680

Največ kmetijskih gospodarstev je bilo v velikostnem razredu 2–5 ha (42 %), v velikostnem razredu 10 ali več ha je bilo na območju LAS dobrih 12 %, pod 2 ha (manjših kmetijskih gospodarstev) je bilo dobrih 22 %. Statistika zadnjih let kaže, če primerjamo podatke s popisom kmetijskih gospodarstev iz leta 2000 in 2010, da število kmetijskih gospodarstev na območju rahlo upada.

Glede na rabo zemljišč pri kmetijskih gospodarstvih na območju LAS prevladujejo trajni travniki in pašniki (79 %), nato njive (16 %), kjer se prideluje pretežno žito, koruza za zrnje, krmne rastline in silažna koruza. Trajnih nasadov je na območju dobrih 5 %, od tega 4 % sadovnjakov. Površine vinogradov so evidentirane le pri kmetijskih gospodarstvih v občini Vojnik.

Tabela 10: Raba zemljišč kmetijskih gospodarstev v občinah LAS (vir: SURS, 2020)

Raba zemljišča kmetijski gospodarstev	Površina [ha]				SKUPAJ LAS
	Celje	Laško	Štore	Vojnik	
VSA ZEMLJIŠČA V UPORABI	3.969	10.782	1.652	4.366	20.769
KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	2.557	5.516	764	2.370	11.207
KMETIJSKA ZEMLJIŠČA V UPORABI	2.481	5.223	734	2.242	10.680
Njive	790	430	109	405	1.734
Žita	313	59	42	119	533
<i>Pšenica in pira</i>	54	15	7	21	97
<i>Ječmen</i>	81	27	15	44	167
<i>Koruzza za zrnje</i>	123	14	13	32	182
<i>Krompir</i>	6	5	2	8	21
<i>Industrijske rastline</i>	64	2	0	16	82
<i>Krmne rastline</i>	381	320	55	236	992
<i>Silažna koruzza</i>	228	89	21	107	445
<i>Zelenjadnice</i>	18	42	9	19	88
Trajni travniki in pašniki	1.596	4.558	596	1.716	8.466
<i>Travniki in pašniki: z enkratno rabo</i>	160	577	66	235	1.038
<i>Trajno travinje: z večkratno rabo</i>	1.436	3.981	530	1.481	7.428
Trajni nasadi	95	235	29	121	480
Površina sadovnjakov	84	233	25	109	451
Površina vinogradov	z	z	z	12	12
GOZD	1.288	4.965	838	1.855	8.946
NERODOVITNA ZEMLJIŠČA	124				124

Na območju LAS imajo kmetijska gospodarstva skupaj v lasti 8.946 ha gozdov, od tega največ v občini Laško (4.965 ha, 56 %) in najmanj v občini Štore (838 ha, 9 %). Nerodovitna zemljišča, ki jih imajo v lasti kmetijska gospodarstva, se nahajajo zgolj v Mestni občini Celje.

V kategorijah živali je na območju LAS največje število perutnine (v občini Laško kar 29.006 živali), sledi govedo in prašiči.

Tabela 11: Število kmetijskih gospodarstev in živali po kategorijah (vir: SURS, 2020)

Kategorije živali	Celje		Laško		Štore		Vojnik	
	Število živali	Št. kmetijskih gospod.	Število živali	Št. kmetijskih gospod.	Število živali	Št. kmetijskih gospod.	Število živali	Št. kmetijskih gospod.
GOVEDO	3.234	240	5.889	584	847	99	3.001	302
<i>Krave</i>	824	147	1.999	400	212	59	873	220
<i>Krave molznice</i>	333	22	885	78	z	z	171	9
<i>Krave dojilje</i>	491	125	1.114	322	z	z	702	211
PRAŠIČI	309	68	539	161	103	32	176	64
<i>Prašiči v pitanju</i>	238	67	433	157	87	31	173	64
PERUTNINA	5.586	187	29.006	404	1.138	68	2.864	211
<i>Kokoši nesnice</i>	3.410	185	4.666	399	1.047	67	2.728	208
<i>Pitovni piščanci</i>	z	5	527	7	-	-	-	-
LIHOPRSTI KOPITARJI	136	32	200	73	34	13	108	43
<i>Drobnica</i>	625	47	1.767	151	307	22	778	63
<i>Kunci</i>	63	10	486	77	17	4	60	19
<i>Čebelje družine</i>	300	15	826	28	74	7	519	25

Tabela 12: Število kmetijskih gospodarstev in živali po kategorijah na območju LAS skupaj (vir: SURS, 2020)

Kategorije živali	LAS	
	Število živali	Št. kmetijskih gospod.
GOVEDO	12.971	1.225
<i>Krave</i>	3.908	826
<i>Krave molznice</i>	1.389	109
<i>Krave dojilje</i>	2.307	658
PRAŠIČI	1.127	325
<i>Prašiči v pitanju</i>	931	319
PERUTNINA	38.594	870
<i>Kokoši nesnice</i>	11.851	859
<i>Pitovni piščanci</i>	527	12
LIHOPRSTI KOPITARJI	478	161
<i>Drobnica</i>	3.477	283
<i>Kunci</i>	626	110
<i>Čebelje družine</i>	1.719	75

Po številu glav živine je na območju LAS največ govedi (8.460), kar znaša 90 % vseh glav živine na območju LAS, slabih 5 % je konjev, 4 % drobnice, 2 % prašičev in 2 % ostale živine.

Tabela 13: Število glav velike živine po občinah (vir: SURS, 2020)

Občina	Pašna živi- na – skupaj	Število glav velike živine (GVŽ)				
		Govedo	Drobnica	Konji	Prašiči	Drugo
Celje	2.209	2.017	67	126	54	27
Laško	4.550	4.035	198	186	95	148
Štore	588	526	31	32	20	5
Vojnik	2.065	1.882	82	102	34	16
SKUPAJ	9.412	8.460	378	446	203	196

Kmetijstvo ima na območju LAS pomembno vlogo pri ohranjanju naravnega okolja. Poleg zagotavljanja obdelanosti površin lahko kmetijstvo s svojo naravnostjo skrbi tudi za ohranjanje življenjskega prostora posameznih rastlinskih in živalskih vrst, prav tako pa s sonaravnim pristopom pomembno vpliva na ohranjanje čiste pitne vode. Po podatkih MKGP je v Sloveniji le 4,6 % kmetij ekoloških, kar predstavlja 8,7 % kmetijskih površin. Na območju LAS Raznolikost podeželja je bilo v letu 2022 v ekološko kontrolo vključenih 92 kmetij.

Občina	Število kmetij, vključenih v ekološko kontrolo
Celje	19
Laško	36
Štore	10
Vojnik	27
SKUPAJ	92

3.3.5_TURIZEM

Pomemben delež pri razvoju območja prispeva turizem, ki je izredno dobro razvit na celotnem območju LAS. V slovenskem prostoru sta občini Laško in Celje prepoznani kot pomembni turistični destinaciji.

Strategija slovenskega turizma 2022–2028 deli Slovenijo na štiri makro destinacije. Območje LAS se uvršča v makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija. Strategija opredeljuje delitev na vodilne in druge destinacije, ki se med seboj razlikujejo glede na število nočitev. Znotraj območja LAS se nahajata tako dve vodilni destinaciji, to sta Laško in Celje, ki ohranjata ta status tudi v novem strateškem obdobju. Glede na vrsto turističnih občin se Laško uvršča med zdraviliške občine, Celje kot mestna občina in kot druge Štore ter Vojnik.

Občine na območju LAS so vključene v destinacijski management za širše regijsko območje poznano pod imenom Dežela Celjska, ki deluje pod okriljem Zavoda Celeia Celje. Občine območja LAS se tako kot destinacija Dežela Celjska od leta 2010 uspešno pojavljajo na promocijskih dogodkih v Sloveniji in v tujini ter izvajajo skupne promocijske aktivnosti območja.

Mestna občina Celje se je v letu 2015 pridružila 15 destinacijam, ki so vstopile v pilotni nacionalni program za pospeševanje trajnostnega razvoja, imenovan Zelena shema slovenskega turizma. Destinacija se ponaša z znakom Slovenia green Destination silver in gastronomsko znamko »Okusi Celja«. Celje se pozicionira z zgodbo Celjski grofje v povezavi s Starim gradom Celje in mestnim jedrom, muzeji, galerijami, dobro športno infrastrukturo in kot srce destinacije dobrega počutja (v premeru 60 km okrog Celja je kar 6 velikih termalnih zdravilišč). Turistična ponudba Mestne občine Celje sega tudi izven naselja Celje. Med pomembne turistične točke so vključene Celjska koča, Grmada, Šmartinsko jezero in Mestni gozd Celje. Mestni gozd Celje obsega dobrih 100 hektarjev strnjenih gozdov na južnem obrobju mesta Celje. V gozdu je kar 14 kilometrov urejenih in opremljenih gozdnih poti, ki jih dnevno obiše veliko število Celjanov. V Mestnem gozdu Celje stoji največja drevesna hiša v Sloveniji. Mestna občina Celje ima tudi razvejano mrežo kolesarskih povezav in neposredno v bližini mesta urjena parkirna mesta za avtodome. Laško kot turistično destinacijo v največji meri opredeljuje mesto Laško s starim mestnim jedrom in gradom Tabor, Thermano Laško in Pivovarno Laško, kraj Rimske Toplice z Rimskimi Termami in Aqua Romo ter druge turistične točke, ki ponujajo široko turistično ponudbo. Laško je znano tudi po največji festivalski prireditvi v Sloveniji, Pivo in Cvetje. V Strategiji trajnostnega razvoja turizma v občini Laško 2022–2028 (2022) se Laško opredeljuje kot destinacija zdravja in dobrega počutja. Destinacija Laško se ponaša z znakom Slovenia Green Destination Platinum in kolektivno blagovno znamko »Okusiti Laško«.

Občini Vojnik in Štore sicer nimata pripravljene strategije razvoja turizma, vendar prav tako razpolagata z mnogimi naravnimi danostmi, ki ob etnološki in kulturno-zgodovinski dediščini predstavljajo turistični potencial. V občini Vojnik je značilna arhitekturna dediščina v vasi Polže, več lepo ohranjenih sakralnih spomenikov na Frankolovem, v Novi Cerкви ... (Dobrodošlica raznolikosti, Občina Vojnik, 2019). V Štorah pa je pomembna zgodovina železarstva, ogljarstva in glažutarstva, vas Svetina z grobom Alme Karlin, Dom na Svetini ... (<https://www.store.si/objave/175>, 2022).

Na območju LAS se v večjih naseljih in delno v vaških jedrih prepozna dobro razvita športna, kulturna ter turistična infrastruktura. Na območju LAS poleg lokalnih skupnosti pomembno vlogo pri razvoju in uporabi infrastrukture predstavljajo društva, ki vsako na svojem področju ter območju povezuje prebivalstvo in skrbi za organizacijo športnih, kulturnih ter turističnih prireditev.

Po prenočitvenih zmogljivostih prevladujeta občini Laško s 1.484 ležišči (2020) in Celje s 578 ležišči (2022), to je brez dijaškega doma, kjer so ležišča na voljo za turiste le v poletnem času in Doma sv. Jožef, kjer nastanitev ni prioriteto namenjena turistom. V občinah Štore je na voljo 123 ležišč v treh prenočitvenih enotah (Domačija Artišek, Dom na Svetini in kmetija Stari mlin Šentjanž) in v Vojniku 188 ležišč (vir: SURS, 2022; Letno poročilo Zavoda Celeia Celje, 2022; Strategija razvoja turizma v občini Laško, 2020; Občina Štore in Občina Vojnik). V občini Vojnik je pri zasebnem ponudniku na voljo tudi 9 parkirnih mest za avtodome.

Tabela 15: Prenocitve domačih in tujih turistov v občinah LAS v obdobju 2018–2022 (vir: SURS, 1. 1. 2022)

Prenocitve domačih in tujih turistov						
Občina/leto		2018	2019	2020	2021	2022
Celje	SKUPAJ	64.096	74.101	27.603	38.453	67.780
	Domači	17.512	15.307	10.590	14.806	18.435
	Tuji	46.584	58.794	17.013	23.647	49.345
Laško	SKUPAJ	289.797	235.187	139.714	194.048	261.684
	Domači	125.665	88.837	101.397	151.616	155.875
	Tuji	164.132	146.350	38.317	42.432	105.809
Štore	SKUPAJ	1.285	1.624	z	2.064	2.568
	Domači	149	159	z	1.390	996
	Tuji	1.135	1.465	z	674	1.572
Vojnik	SKUPAJ	5.482	2.823	z	3.365	4.874
	Domači	621	454	z	2.378	1.645
	Tuji	4.861	2.369	z	987	3.229
SKUPAJ LAS	SKUPAJ	360.660	313.735	167.317	237.930	336.906
	Domači	143.947	104.757	111.987	170.190	176.951
	Tuji	216.712	208.978	55.330	67.740	159.955

Opomba: z pomeni, da je vrednost prenizka za statistično obdelavo.

Vseh prenočitev (domačih in tujih) je bilo v občinah LAS v letu 2022 336.906 EUR, od tega 47,5 % prenočitev tujih gostov. Največ prenočitev je bilo v občini Laško, kar 77,7 % vseh prenočitev na območju. Glede na primerjavo iz leta 2018, se po letih covid-19 (2020, 2021) trend števila nočitev zvišuje. V primerjavi z letom 2018 je trend naraščanja nočitev pozitiven v občinah Celje in Štore.

Vseh prihodov na območje LAS je bilo v letu 2022 po podatkih Statističnega urada RS 105.744, od tega 52,9 % tujih.

Tabela 16: Prihodi domačih in tujih turistov v občine LAS v obdobju 2018–2022 (vir: SURS, 1. 1. 2022)

Občina/leto		Prihodi turistov				
		2018	2019	2020	2021	2022
Celje	SKUPAJ	30.855	34.162	11.798	15.247	28.032
	Domači	9.208	8.833	5.297	6.389	8.812
	Tuji	21.647	25.329	65.01	8.858	19.220
Laško	SKUPAJ	93.057	83.661	44.771	56.018	74.654
	Domači	36.190	32.509	31.014	43.772	39.909
	Tuji	56.867	51.152	13.757	12.246	34.745
Štore	SKUPAJ	624	870	z	994	1.306
	Domači	102	132	z	690	517
	Tuji	522	738	z	304	789
Vojnik	SKUPAJ	3.023	1.110	z	1.154	1.752
	Domači	368	256	z	781	565
	Tuji	2.655	854	z	373	1.187
SKUPAJ LAS	SKUPAJ	127.559	119.803	56.569	73.413	105.744
	Domači	45.868	41.730	36.311	51.632	49.803
	Tuji	81.691	78.073	20.258	21.781	55.941

Opomba: z pomeni, da je vrednost prenizka za statistično obdelavo.

3.3.6_DRUGE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

Na območju prevladuje močno razvita predelovalna industrija, od tega živilskopredelovalna industrija, kovinskopredelovalna industrija, kemična industrija, grafična industrija in storitvena dejavnost.

V strukturi dejavnosti gospodarskih družb v Celju in Vojniku prevladuje trgovina, medtem ko v Štorah predelovalna dejavnost in finančne, tehnične ter poslovne storitve, ter v Laškem zdraviliški, termalni in wellness turizem ter prehrabena proizvodnja.

Občina Štore je gospodarsko najbolj znana po jeklarstvu. Medtem ko se je jeklarska proizvodnja v sedemdesetih letih selila na novo lokacijo Štore II, pa se danes revitalizira tudi celoten kompleks stare železarne, kjer so svoj prostor našla številna proizvodna, storitvena in trgovska podjetja. Ob regionalni cesti v smeri Šentjurja sta na desni strani zrasli obrtno-poslovni coni, ki zajemata kar nekaj velikih podjetij od transportnega sektorja do trgovske dejavnosti.

V občini Vojnik je za razvoj gospodarstva zagotovo najpomembnejša Obrtno-poslovna cona Arclin, v kateri je bilo vzpostavljenih veliko novih delovnih mest.

Zadnja leta je na območju prisotna internacionalizacija podjetij preko že uveljavljenih gospodarskih družb (Pivovarna Laško, d. d., Profagus Lesna industrija, d. o. o., Fragmat TIM, d. d., Cinkarna, d. d., Engrotuš, d. o. o., Cetis, grafične in dokumentacijske storitve, d. d., Štore Steel, d. o. o., Valji, d. o. o.).

3.3.7_DELOVNO AKTIVNO PREBIVALSTVO IN TRG DELA

V občinah Celje in Vojnik je bilo v letu 2021 med osebami v starosti 15–64 let (tj. med delovno sposobnim prebivalstvom) približno 69 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb (tj. delovno aktivnih), to je več od slovenskega povprečja (67 %), v občinah Laško in Štore pa približno 67 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb (tj. delovno aktivnih), kar je enako slovenskemu povprečju.

Tabela 17: Delovno aktivno prebivalstvo po občinah v obdobju 2015–2022 (vir: SURS, 2022)

Občina/leto	Delovno aktivno prebivalstvo po občinah v obdobju 2015–2022							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	18.539	19.322	20.493	21.295	21.887	30.278	29.925	30.887
Laško	5.140	5.222	5.486	5.636	5.631	3.622	3.390	3.476
Štore	1.574	1.595	1.700	2.074	2.017	1.853	1.872	1.942
Vojnik	3.444	3.552	3.692	3.906	3.939	2.057	2.142	2.265
SKUPAJ LAS	28.697	29.691	31.371	32.911	33.474	37.810	28.697	29.691

Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva na območju LAS je bila v letu 2015 skoraj enaka, kot je znašala na ravni Slovenije, in sicer 58,8 %, v letu 2022 pa je stopnja delovne aktivnosti prebivalstva na območju nekoliko višja od slovenskega povprečja. Najvišja stopnja delovne aktivnosti je bila v Mestni občini Celje, nato v občinah Vojnik, Štore in Laško.

Tabela 18: Stopnja delovne aktivnosti po občinah v letih 2015 in 2022 (SURs, 2022).

Občina/leto	Stopnja delovne aktivnosti po občinah 2015 in 2022	
	2015	2022
Celje	56,8	71,5
Laško	60,0	68,8
Štore	57,7	69,8
Vojnik	60,6	71,0
SKUPAJ LAS	58,8	70,3
SLOVENIJA	58,2	68,6

Na območju LAS je 91,9 % delovno aktivnega prebivalstva zaposlenih. Med zaposlenimi osebami je 8,9 % samozaposlenih, od tega 7,6 % samostojnih podjetnikov in le 1,2 % kmetov.

Tabela 19: Število delovno aktivnega prebivalstva in zaposlenih oseb po občinah v letih 2015 in 2022 (vir: SURs, 2022)

Občina	Delovno aktivno prebivalstvo – SKUPAJ		Zaposlene osebe – SKUPAJ		Samozaposlene osebe – SKUPAJ		Samozaposlene osebe brez kmetov		Samozaposlene osebe – kmetje	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Celje	27.406	31.245	25.550	29.249	1.856	1.996	1.677	1.895	179	101
Laško	3.897	3.553	3.115	2.903	782	650	363	408	419	242
Štore	1.763	1.939	1.602	1.788	162	152	107	127	56	24
Vojnik	1.910	2.284	1.492	1.901	418	383	244	304	174	80
SKUPAJ LAS	34.976	39.021	31.759	35.841	3.218	3.181	2.391	2.734	828	447

3.3.8_STOPNJA BREZPOSELNOSTI

V letu 2022 je bila stopnja brezposelnosti na območju LAS najvišja v občinah Celje in Laško, trend stopnje registrirane brezposelnosti pa v primerjavi z letom 2015 bistveno upada v vseh občinah LAS. Stopnja registrirane brezposelnosti se je v povprečju v primerjavi z letom 2015 znižala po občinah za 43 %.

Tabela 20: Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti po občinah v obdobju 2015–2022 (vir: ZZS, 2022)

Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti po občinah v obdobju 2015–2022								
Občina/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	16,1	15,1	12,6	10,4	9,4	10,5	9,1	6,9
Laško	12,7	12,6	10,3	8,9	8,0	9,1	7,9	6,3
Štore	12,9	11,7	9,9	7,4	7,1	8,9	7,1	4,9
Vojnik	11,0	10,6	8,7	7,3	6,6	7,6	6,1	4,7
SKUPAJ LAS	13,2	12,5	10,4	8,5	7,8	9,0	7,6	5,7

V Mestni občini Celje je bila v letu 2021 povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, v bruto znesku za približno 3 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 3 % nižja. V občini Laško v bruto znesku za približno 16 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 14 % nižja. V občini Štore v bruto znesku približno enaka letnemu povprečju mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 1 % višja. V občini Vojnik v bruto znesku za približno 17 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 16 % nižja.

3.3.9_NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA TER RAZNOLIKOST OBMOČJA

Naravno dediščino in naravne danosti območja LAS Raznolikost podeželja predstavljajo vodotoki (Savinja, Hudinja, Voglajna, Gračnica in ostali manjši vodotoki), jezera in ribniki (Šmartinsko jezero, ribniki Marof, ribnik Lovske družine Vojnik), izviri pitne (na primer izvira Beli potok in Huda luknja) in termalne vode na območju, kraške jame, rastline in živali območja. V povezavi z naravnimi danostmi je najbolj razvita turistična ponudba ob izviri termalne vode na območju Laškega in Rimskih Toplic ter Šmartinsko jezero.

Reka Savinja s pritoki je oblikovala ravninski del območja, ki je najbolj razvit na področju industrije, poselitve in tudi intenzivne kmetijske proizvodnje.

Občine so veliko sredstev namenile za ureditev protipoplavne varnosti, saj so v preteklosti poplave povzročale veliko gospodarske škode. Na gričevnato-hribovitem območju, ki obkroža rečne doline in zavzema večji del površine LAS, veliko nevarnost predstavljajo plazovi. Poleg kmetijskih in urbanih površin je velik delež hribovitega območja porasel z gozdom, zato je na območju v manjši meri razširjena tudi gozdarska

dejavnost, ki nudi prebivalcem območja gospodarske priložnosti.

Ohranjeno biodiverzitetu na območju predstavlja raznovrstnost vseh živečih organizmov ter njihovih življenjskih okolij, saj zaradi vplivov delovanja človeka izginja življenjski prostor in pogoji za življenje. Zmanjševanje onesnaževanja tal, zraka, vode in izsuševanje močvirij bo omogočilo varovanje ter pospeševanje trajnostne rabe dobrin na območju.

Območja NATURA 2000 predstavljajo nekatera varovana območja, ki so pomembna za ohranjanje življenjskega prostora zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst. Varovanje območij je urejeno v Direktivi o pticah in Habitatni direktivi. Varovana območja, ki se delno ali v celoti nahajajo na območju LAS, so: Cerovec, Volčeki, Voglajna, Savinja, Reka pri Laškem, Gračnica, Posavsko hribovje, Veliko Kozje in Kopitnik.

Na območju LAS so se v preteklosti uredile učne poti, ki so namenjene osveščanju in izobraževanju o pomenu ohranjanja naravne ter kulturne dediščine. V Mestni občini Celje so iz naravovarstvenega vidika urejene tri poti: Mestni gozd Celje, Gozdna učna pot Celjska koča in Ekosistemska učna pot Šmartinsko jezero. Z učnimi potmi upravlja Zavod za gozdove, OE Celje s partnerji. Strokovne naloge na področju varovanja območij NATURA 2000 in narave nasploh opravlja Zavod RS za varstvo narave, OE Celje.

Tabela 21: Delež območij Natura 2000 po občinah (vir: SURS, 2023)

Občina	Površina občine (ha)	Površina Nature 2000 (ha)	Delež površine Natura 2000 v občinah (%)
Celje	9.490	191	2,01
Laško	19.746	1.656	8,38
Štore	2.815	13	0,46
Vojnik	7.526	3	0,04
SKUPAJ LAS	39.577	1.863	8,38

Območje LAS ima bogato in raznoliko kulturno dediščino ter dolgoletno tradicijo organiziranega varstva. Kulturno-zgodovinsko dediščino območja predstavljajo stara mestna jedra (Laško, Celje), gradovi (Stari grad Celje, Tabor, Lemberg, Prežin), kartuzija Jurklošter, cerkve, mlini, žage, rojstne hiše kulturnikov, rudniki (svinec – Socka, železova ruda – Nova Cerkev, Laško, Zagrad, Pečovje) in ostala zgodovinska dediščina, nastala v obdobju življenj prednikov.

Na območju LAS so še žive nekatere tradicionalne obrti: lončarstvo, medicinarstvo, oglarstvo, umetno cvetje, oblikovanje keramike, kolarstvo, pletarstvo, rezbarstvo, svečarstvo, tkalstvo, sodarstvo, kamnoseštvo in umetnostno kovaštvo. Posamezniki v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in društvi občasno pripravijo prikaze obrti za širšo javnost, posamezni mojstri domače obrti pa s svojimi izdelki nastopajo tudi na trgu. Poleg obrti je na območju zaslediti tudi več tradicionalnih znanj, in sicer od peke kruha ter potic na tradicionalni način, krovstva s slamo, skodlami in skriljem, izdelavo slame za krovstvo, podkovnega kovaštva, do pletarstva in zeliščarstva.

Pomembno vlogo pri ohranjanju in predstavitvi kulturne dediščine območja imajo tudi ustanove, kot so Osrednja knjižnica Celje z enotami, Knjižnica Laško, Knjižnica Vojnik, muzeji (Pokrajinski muzej Celje, Muzej novejšje zgodovine Celje, Muzej Laško), kulturni domovi in centri (KC Laško, KD Vojnik, KD Štore in drugi na območju), zbirke ter galerije.

3.3.10_NEVLADNE ORGANIZACIJE IN RANLJIVE SKUPINE NA OBMOČJU

V Sloveniji poznamo tri oblike nevladnih organizacij, med katerimi prevladujejo društva, ustanove in zasebni zavodi. Nevladne organizacije tvorijo nevladni sektor, ki ga nekateri imenujejo tudi tretji sektor ali civilna družba.

Nevladne organizacije občin območja LAS so vključene v mrežo NVO, ki se imenuje Regionalno stičišče nevladnih organizacij Savinjske regije NOVUS. Osnovni namen mreže je povezovanje, spodbujanje civilnega dialoga in usklajevanje nevladnih organizacij v vseh enaintridesetih občinah Savinjske regije.

Na območju LAS je registriranih 1.028 nevladnih organizacij, največ v Mestni občini Celje, in sicer kar 732. Med prevladujočo obliko so društva, saj je na območju LAS 87 % društev in bistveno manj ustanov ter nevladnih zasebnih zavodov.

Tabela 22: NVO na območju LAS (vir: AJPES, 2022)

Občina	Število društev	Število zavodov	Število ustanov	Skupaj
Celje	622	107	3	732
Laško	153	7	0	160
Štore	42	3	0	45
Vojnik	82	9	0	91
SKUPAJ LAS	899	126	3	1.028

Na območju LAS so prisotne različne ranljive skupine: osebe s posebnimi potrebami, starejše in ostarele, brezposelne, mlade osebe (otroci in mladostniki), brezdomci, odvisniki in osebe s težavami v duševnem zdravju. Iz projektnih predlogov, ki jih je zainteresirana javnost podala v obdobju priprave SLR, in iz rezultatov animacijskih delavnic so bile prepoznane 4 glavne ranljive skupine, ki jim je treba posvetiti pozornost pri izvajanju SLR. Te skupine so mladi, starejši in ostareli, osebe s posebnimi potrebami in ženske.

3.3.11_OSNOVNA INFRASTRUKTURA IN STORITVE

Opremljenost s storitvami splošnega pomena (javni promet, šolstvo, zdravstvo) je na območju LAS razmeroma ustrezna. Deležniki z območja so izpostavili slabšo dostopnost do infrastrukture in podpornih storitev na bolj odročnih hribovitih delih, ukinjanje nujnih storitev na podeželju (pošta, banka, trgovina) in slabo informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo (dostop do interneta).

Na območju LAS je skupaj 36 vrtcev in 26 šol. Izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje na območju izvaja javni zavod Ljudska univerza Celje s sedežem v Celju. Svetovalno dejavnost in več izobraževalnih programov se na območju izvaja tudi v okviru Zavoda za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje. Ljudska univerza Celje je lokalna točka za izvajanje ocenjevanj SVOS (Spletni Vprašalnik Ocenjevanja Spretnosti). Na območju se nahaja tudi Celjski mladinski center.

Tabela 23: Število vrtcev in šol na območju LAS (vir: SURS, 2022)

Občina	Število vrtcev	Število šol
Celje	18	11
Laško	9	9
Štore	1	2
Vojnik	8	4
SKUPAJ LAS	36	26

Na območju LAS je po podatkih Skupnosti socialnih zavodov Slovenije (15. 6. 2023) 5 domov za starejše, ki skupaj zagotavljajo 928 mest. Glede na indeks pokritosti potreb je v občinah Celje, Štore in Vojnik ta pozitiven (119,68), v Laškem pa negativen (93,09).

Tabela 24: Kapacitete in pokritost institucionalnega varstva starejših ter posebnih skupin odraslih (vir: Skupnost socialnih zavodov Slovenije, 15. 6. 2023)

Občina	Število domov	Število mest	Indeks pokritosti potreb
Območna enota ZZZS Celje (Celje, Štore, Vojnik)	4	763	119,68
Območna enota ZZZS Celje	1	165	93,9
SKUPAJ LAS	5	928	106,39

Tabela 25: Domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi (vir: Skupnosti socialnih zavodov Slovenije, 2023)

Izvajalci institucionalnega varstva	Število mest (1. 1. 2022)	Število sob	Dnevno varstvo	Število oskrbovanih stanovanj
Dom ob Savinji (Celje)	252	196	30	-
Dom sv. Jožefa (Celje)	123	77	-	-
THERMANA, d. d., Dom starejših (Laško)	165	77	-	12
Dom Lipa Celje, Dom Štore (Štore)	206	130	-	16
SeneCura Vojnik, d. o. o. (Vojnik)	169	105	-	-
SKUPAJ	915	585	30	28

Območje LAS pokrivata dva centra za socialno delo: Center za socialno delo Celje in Center za socialno delo Laško.

4

Analiza razvojnih potreb in potenciala območja LAS vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

Analiza razvojnih potreb in potenciala območja LAS

vkjučno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

4.1_SWOT ANALIZA

SWOT analiza (analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti – ang. strengths, weaknesses, opportunities and threats) združenega lokalnega območja občin Celje, Laško, Štore in Vojnik je bila izdelana na osnovi naslednjih aktivnosti:

- izvedenih animacijskih delavnic,
- izvedenih fokusnih skupin za posamezna ključna tematska področja,
- analize stanja, razvoja in že prepoznanih potencialov območja.

PREDNOSTI

Naravne danosti in viri

- naravne danosti (voda, gozdovi, zemljišča ...) in velik del neokrnjene narave
- skrbno obdelana kulturna krajina
- razgibano in biotsko raznovrstno območje
- območje termalne vode (Laško, Rimske Toplice)
- mestni gozd v Celju kot zeleno zaledje mesta

Geografska lega, povezljivost in dostopnost

- dobra geostrateška lega
- dobre prometne povezave, dostopnost, prehodnost in povezljivost območja (avtocesta, železnica, regionalne ceste)
- povezanost podeželja z mestnim središčem Celja
- dobra prometna infrastruktura (ceste, železnica, kolesarske in pešpoti)
- vzpostavljen sistem javne izposoje koles Kolesce

Prebivalstvo

- počasna rast števila prebivalstva

Gospodarska razvitost in prepoznavnost območja

- koeficient razvitosti občin območja LAS nad slovenskim povprečjem
- pozitivni trend naraščanja števila podjetij in števila oseb, ki delajo v podjetjih
- pozitivni trend naraščanja prihodkov podjetij
- dobra gospodarska razvitost
- bližina večjih trgov (večja mesta, naselja) (območne obrtno-podjetniške zbornice, podjetniški inkubator, SPOT, točke VEM ...)

Turizem

- izredno dobro razvit turizem na celotnem območju LAS
- dve vodilni turistični destinaciji – Celje in Laško
- razvit zdraviliški (v Laškem in Rimskih Toplicah) in kulturno-zgodovinski turizem (mestna in vaška jedra, gradovi, številni muzeji, galerije ipd.)
- trend števila nočitev po covidu-19 pozitiven
- naraščanje števila prihoda tujih turistov na območje

SLABOSTI

Onesnaženost okolja v večjih mestnih središčih

- degradirana območja stare Cinkarne in druga industrijska območja, ki vplivajo tudi na podeželska območja (kakovost voda, zraka, tal)

Prebivalstvo

- staranje prebivalstva na podeželju
- visok koeficient starostne odvisnosti, nekoliko višji od slovenskega povprečja
- srednja izobrazbena raven prebivalstva
- odseljevanje mladih
- dnevna migracija (v Ljubljano in druga večja mesta) in spalna naselja
- ogromen priliv priseljencev, ki se niso integrirali v naš način življenja

Gospodarska razvitost in prepoznavnost območja

- večina gospodarstva je proizvodnega, z majhno dodano vrednostjo, nižjo od povprečja v Sloveniji
- pomanjkanje usposobljenosti kadrov v gospodarstvu
- manjka dobrih praks socialnega podjetništva

Lokalna samooskrba s hrano in ovire v razvoju kmetijstva

- slaba prehranska samooskrba, razdrobljenost v kmetijstvu in pomanjkanje vlaganj v kmetijstvo v preteklosti (rastlinjaki ...)
- primanjkuje prodajnih mest za prodajo lokalnih pridelkov in izdelkov
- ni v vsaki občini pokrite tržnice oziroma ustrezno urejene, da bi bila dostopna tudi za gibalno ovirane
- cenovna dostopnost trenutno obstoječih prodajnih možnosti
- pomanjkanje skupnega prostora in osebe usposobljene za prodajo vseh izdelkov območja, tudi tistih s kratkim rokom trajanja
- slaba prehranska samooskrba, razdrobljenost v kmetijstvu in pomanjkanje vlaganj v kmetijstvo v preteklosti (rastlinjaki ...)
- nizka cenovna konkurenca večjih trgovskih verig za živila
- prostorske omejitve tudi v kmetijstvu

- dobro razvita športna infrastruktura, programi ter dogodki (tradicija športa) in številna ponudba aktivnosti v naravi (outdoor aktivnosti) – pohodne ter kolesarske poti
- razvita mreža ponudnikov raznolike turistične ponudbe, infrastrukture in storitev (zeleni, zdraviliški, poslovni, sejemski, ribiški, športni turizem ...)
- številne gastronomske prireditve (Guštfest, Borza lokalnih živil, Bio eko dan, Festival piva, gina, Okusi Celja ...)
- tradicionalne festivalske prireditve (Pivo in cvetje, Pravljično Celje, Božični Vojnik, Martinovanje v Štorah ...)
- že vzpostavljena zelena shema turizma v Celju in Laškem
- dobre promocijske aktivnosti, strategije in druga gradiva za prepoznavnost območja kot turistične destinacije

Kmetijstvo

- tradicija kmetijstva kot vir tradicionalnih znanj za povečanje prehranske samooskrbe in gastronomske prepoznavnosti
- 95 % kmetijskih zemljišč v uporabi
- prevladujejo srednje velike kmetije, kar pomeni večjo prilagodljivost
- naraščanje števila ekoloških kmetij

Delovno aktivno prebivalstvo in stopnja brezposelnosti

- pozitiven trend povečanja števila delovno aktivnega prebivalstva
- upad stopnje brezposelnosti

Ohranjena naravna in kulturna dediščina

- ohranjena naravna dediščina (Natura 2000 in druga naravna območja)
- bogata kulturna dediščina s pomembnostjo v širšem prostoru (Celjski grofje, Anton Martin Slomšek, Alma Karlin, Anton Aškerc ...) in številna tradicionalna znanja
- poznavalci področja snovne in nesnovne kulturne dediščine, ki skrbijo za oživitev te
- vzpostavljen portal Digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin »Kamra«
- dosedanji razvoj zeliščarstva, čebelarstva, gastronomije, pivovarstva, rokodelstva ...

Pomanjkanje (osnovne) infrastrukture in storitev

- odročnost na hribovitih območjih in slabša dostopnost do osnovne infrastrukture ter podpornih storitev (ukinjanje nujnih storitev na podeželju – pošta, banka, trgovina)
- slaba informacijsko-komunikacijska infrastruktura na podeželju
- premalo storitev deinstitutionalizirane dolgotrajne oskrbe
- pomanjkanje defibrilatorjev (npr. v bližini športnih objektov)
- slabša povezljivost kolesarskih poti
- premalo priklopnih postaj za izposojno koles v sistemu Kolesce izven večjih naselij

Turizem

- manjši upad prihodov turistov na območju po covidu-19
- premalo prenočitvenih kapacitet, namestitev (hotelov, kampov ...)
- pomanjkljiva označitev turistične ponudbe
- premalo gostinske ponudbe
- nekakovostna ponudba gostinskih in prenočitvenih namestitev (hoteli, kampi ...)

Delovno aktivno prebivalstvo in stopnja brezposelnosti

- premalo praktičnega znanja iskalcev zaposlitev

Premalo povezovanja ter sodelovanja in nepovezanost ponudbe

- prenizka stopnja povezanosti v turizmu
- manjka skupna krovna destinacijska prepoznavnost območja LAS
- slabo povezovanje med ponudniki in neučinkovita koordinacija
- nepripravljenost lokalnih akterjev za povezovanje in sodelovanje pri pripravi skupnih projektov
- nepoznavanje lokalnih akterjev, ponudnikov med seboj
- razpršenost informacij – ni centralne točke, koordinatorja, ki bi skrbel za povezovanje med ponudniki in prenos informacij

Obstoječe podporne ustanove in storitve

- obstoj primarnega zdravstva in socialnega varstva
- dobro razvito formalno izobraževanje (osnovnošolsko in srednješolsko)
- dobro razvito neformalno izobraževanje (vseživljenjsko izobraževanje)

Lokalna samooskrba s hrano

- aktivne že obstoječe zadruga za prehransko samooskrbo
- nova namenska infrastruktura (aplikativni proizvodni mikološki laboratorij)
- že obstoječe ekološke kmetije na območju za pridelavo sadja, mleka, zelenjave ...
- razvita mreža ponudnikov lokalnih pridelkov in proizvodov
- različne tržne priložnosti za ponudnike lokalno pridelane hrane (sodelovanje z zadrugami, lokalne tržnice, obstoječa blagovna znamka 'Okusiti Laško' ...)

Trajnostno upravljanje z naravnimi viri

- uporaba naravnih materialov pri gradnji
- vsestranska uporabnost konoplje

Socialna vključenost in človeški viri

- motivirani krajani in občani
- dovolj zainteresiranih raznolikih lokalnih akterjev za mreženje in povezovanje
- številna aktivna društva in razvito prostovoljstvo
- prenos idej, primerov dobrih praks in znanj, ki se prenašajo od prednikov
- kmetije oziroma ponudniki podeželja, ki omogočajo izobraževanja in doživetja v naravi ter njihovo celostno povezovanje
- dosedanje izkušnje z izvajanjem projektov

Dostopnost in socialna vključenost ranljivih skupin

- pomanjkanje programov in storitev za vse ranljive skupine
- nedostopnost za ranljive skupine, zlasti gibalno ovirane (na javnih površinah kot tudi turističnih nastanitvah)
- pomanjkanje organiziranega prevoza za ponudnike in uporabnike s skupno prevozno službo, npr. tudi za izrazito ranljive skupine (npr. kombiji za gibalno ovirane)
- pomanjkanje sistemske paliativne oskrbe

Pomanjkanje informacij, zakonodajne, finančne in birokratske ovire

- premalo osveščanja o turistični ponudbi ter dogodkih in neustrezen pristop prenosa informacij
- pomanjkljivo označevanje ponudbe
- premalo osveščanja potencialnih kupcev
- zahtevni in dolgotrajni postopki pridobivanja prostorske dokumentacije
- zakonodajne ovire pri izvajanju različnih ukrepov (prostorskih, socialnih in ekonomskih)
- pomanjkanje finančnih virov za določene ukrepe

PRILOŽNOSTI

Geografska lega območja in naravne danosti

- geografski položaj in prepoznavnost območja, ruralni značaj naselij z bližino mesta Celje kot središča območja
- razgiban, vendar še vedno dobro dostopen teren
- spodbujanje naravne gradnje in uporabe naravnih virov pri gradnji

Gospodarska razvitost in prepoznavnost območja

- razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in povezovanje med njimi
- razvoj socialnega podjetništva

Lokalna samooskrba s hrano

- naravni viri in pogoji za razvoj lokalne samooskrbe na celotnem območju LAS
- razvoj podpornih okolij za kratke dobavne verige in lokalno samooskrbo
- ponudba kakovostne hrane z lokalnega področja, ekološko pridelana hrana
- povezovanje z javnimi zavodi (šolami ...) za samooskrbo

Izkoriščanje naravnih danosti in razvoj zelenih trajnostnih oblik turizma

- zeleno zaledje večjih naselij območja
- razvoj zelenega turizma in priložnost za razvoj novih zelenih delovnih mest
- razgiban, vendar še vedno dobro dostopen teren

Nadgradnja in razvoj dodatne ponudbe ter storitev

- razvoj novih kakovostnih turističnih produktov, programov, storitev, doživetij, zgodb ... v smeri turizma na kmetijah, izobraževalnega, doživljajskega, gastronskega, butičnega in kolesarskega turizma
- razvoj prenočitvenih kapacitet višje kategorije, npr. (luksuzni) glamping
- ureditev postajališč za avtodome
- promocija in trženje raznolike ponudbe območja, vključno z digitalnim marketingom
- nadgradnja skupne blagovne znamke 'Okusiti Laško' z vključitvijo ponudnikov

NEVARNOSTI

Prebivalstvo in neizkoriščen socialni kapital

- staranje prebivalstva
- nezainteresiranost mladih za kmetovanje in izseljevanje mladih s podeželja
- priseljevanje tujcev, ki se v okolju ne asimilirajo in za to ni sistemskih rešitev
- nastajanje spalnih naselij

Nepremišljen in neustrezen razvoj območja

- nepravilna raba prostora ter narave in neustrezno prostorsko načrtovanje (neustrezna gradnja)
- negativni vplivi na okolje in posegi v naravo ter posledično izguba biodiverzitete (kot npr. s protipoplavnimi ureditvami)
- naraščanje količine odpadkov
- degradiranost območij

masovni turizem ter onesnaženje narave in neoseben odnos do narave

- izredna tveganja za razvoj turizma (npr. pojavi kot na primeru covid-19)
- izgubljanje znanj in zbirk snovne ter nesnovne kulturne dediščine

Podnebne spremembe in naravne nesreče

- posledice podnebnih sprememb, naravne nesreče, poplave, plazovi

Opuščanje kmetijstva

- zapiranje kmetij zaradi neugodnih razmer za kmetovanje
- pomanjkanje delovne sile na kmetijah
- opuščanje kmetijstva na strmih terenih
- propad malih kmetij

Zakonodajne, sistemske in administrativne ovire

- ovire pri financiranju projektov in finančna netransparentnost
- dolgotrajni postopki pri pridobivanju gradbene in druge dokumentacije
- zakonodaja, ki omejuje glede razvoja podjetij in dopolnilnih dejavnosti, prostorskega načrtovanja ...
- pomanjkanje vizije in zaprtost lokalnih akterjev
- propad malih kmetij
- nezainteresiranost mladih in beg mladih generacij s podeželja

doživetij, nastanitev, prireditev, domačij
... in vključitev znamke v mrežo 'Izvirno slovensko'

Šport

- razvoj športnih aktivnosti za specifične skupine
- razvoj ter nadgradnja pohodne in kolesarske infrastrukture ter spremljajoče se dodatne ponudbe ob poteh
- razvoj terapevtskega, športnega turizma, npr. novi trendi v kulinariki in zdravilstvu, holistični pristopi k zdravju (gobe, zelišča, voda ...), »detoks« v naravi

Socialna vključenost in socialne inovacije

- nove rešitve, ki zagotavljajo izboljšane storitve na področju zdravstva, socialne vključenosti, blaginje in dostopnosti
- prostovoljstvo in delo na podeželju, tudi upokoencev
- mobilizacija prostovoljcev za HOSPIC dejavnosti
- medgeneracijsko in medkulturno povezovanje
- sodelovanje med deležniki in institucijami, zlasti z namenom, da se odpravijo pravne ter druge ovire na področju socialne vključenosti v družbo

Mreženje, povezovanje in sodelovanje

- povezovanje ponudbe na celotnem LAS območju in s tem širši doseg prepoznavnosti ter prodaje
- povezovanje kmetov, čebelarjev, ustvarjalcev na področju umetnosti, kulinarike ... in vzpostavitev lokalnih partnerstev ter boljše možnosti prijave na širše nacionalne in mednarodne razpise
- skupni promocijski in prodajni nastopi (npr. prodajni avtomati, tržnice ...)
- mreženje, spoznavanje lokalnih akterjev (z dogodki, tržnica ...)
- prepoznavanje in vključevanje malih ponudnikov v turističnih aranžmajih, skupni razvoj manjših ponudnikov, tudi tematsko povezovanje
- postavitve platforme izdelkov, ponudbe, živil, doživetij ...
- povezovanje dobrih praks in navzkrižna promocija
- interes mladih za aktivacijo in sodelovanje

Na osnovi SWOT analize je bilo ugotovljeno, da se na območju LAS naslavlja naslednje potrebe, ki jih v nadaljevanju podrobneje predstavimo, saj so osnova za oblikovanje ključnih razvojnih usmeritev, prednostnih nalog in območja v novem programskem obdobju do 2027 in s tem povezanimi ukrepi za uresničevanje zastavljenih razvojnih ciljev:

- krepitev podjetništva na podeželju in ustvarjanje novih delovnih mest;
- spodbujanje lokalne samooskrbe s hrano in okolju prijaznega kmetijstva;
- razvoj kompetenc za dvig usposobljenosti za trženje, podjetništvo in zaposljivost;
- razvoj vseh oblik zelenega trajnostnega turizma in oblikovanje skupne identitete območja kot turistične destinacije;
- razvoj novih produktov, storitev, programov, doživetij ... ter oblikovanje skupnih modelov za promocijo in trženje;
- ohranjanje naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj;
- razvoj in nadgradnja osnovne infrastrukture ter storitev in podpornih storitev na podeželju;
- zagotavljanje ustrezne dostopnosti infrastrukture in storitev, tudi ranljivim skupinam;
- trajnostni razvoj vasi in naselij po principu pametnih vasi;
- spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri, prilagajanje na podnebne spremembe in varstvo okolja;
- spodbujanje socialne vključenosti ranljivih skupin v družbo, vključno z medgeneracijskim sodelovanjem;
- okrepitev dolgotrajne oskrbe ranljivih skupin (mladi, starejši, ženske, osebe s posebnimi potrebami ...) na podeželju;
- razvoj ter nadgradnja športne infrastrukture, programov za spodbujanje preventivnih zdravstvenih ukrepov in izboljšanje zdravega načina življenja ter kakovosti bivanja;
- krepitev zaupanja med ljudmi z oblikovanjem partnerstev, mreženjem in povezovanjem različnih deležnikov z območja;
- zagotavljanje trajnosti projektov;
- spodbujanje inovativnega lokalnega okolja in digitalizacije;
- krepitev povezovanja med podeželskimi in urbanimi območji;
- krepitev odločevalske politike za izboljšanje in odpravo sistemskih ter administrativnih ovir razvoja podeželja.

4.2_POTREBE IN POTENCIAL OBMOČJA

Na osnovi analize stanja, SWOT analize in s pomočjo animacijskih delavnic za vključitev javnosti v pripravo SLR ter fokusnih skupin za vključitev strokovne javnosti in zainteresiranih organizacij smo opredelili temeljne skupne izzive, potrebe ter potencialne območja.

Ključne potrebe in potenciali, ki jih bomo naslavljali v SLR LAS Raznolikost podeželja, smo razdelili na naslednje vsebinske sklope:

- **Krepitev podjetništva na podeželju s spodbujanjem lokalne samooskrbe**
- **Razvoj (zelenega) trajnostnega turizma ter ohranjanje naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj**

- **Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti lokalnega prebivalstva po principu pametnih vasi**
- **Spodbujanje socialne vključenosti ranljivih skupin v družbo in dostopnost storitev**

POTREBA 1: Krepitev podjetništva na podeželju s spodbujanjem lokalne samooskrbe

Na območju LAS se izkazuje izrazita potreba po krepitvi in razvoju podjetništva na podeželju. Analiza stanja in SWOT analiza sta pokazali, da je na območju prepoznati potrebo in hkrati izredni potencial za krepitev ter razvoj podjetništva v smeri spodbujanja lokalne samooskrbe s hrano in razvoja (ekološkega) kmetijstva, tudi v povezavi z možnostmi razvoja trajnostnega turizma (gastronomski turizem in trženje lokalnih pridelkov, doživljajski turizem ...).

Pri spodbujanju podjetništva na podeželju se na območju prav tako še vedno prepoznava potreba po izboljšanju pogojev za predelavo in prodajo lokalnih pridelkov ter izdelkov, vključno s potrebo po krepitvi s podjetništvom povezanih znanj in kompetenc, ki bi omogočale dvig usposobljenosti za trženje in podjetništvo ter s tem pripomogle k boljši zaposljivosti lokalnega prebivalstva.

Pri razvoju lokalnega podjetništva potrebe naslavljajo spodbujanje diverzifikacije in razvoj dopolnilnih dejavnosti; ustanavljanje mikro podjetij ter ustvarjanje novih delovnih mest (za mlade) na podeželju; razvoj produktov in storitev z dodano vrednostjo ter povezovanje med sektorji na podeželju; razvoj podpornih okolij za kratke dobavne verige in lokalno samooskrbo; izboljšanje podpornega okolja za ustvarjanje pogojev in infrastrukture za razvoj podjetništva na podeželju ter povečanje realizacije poslovnih idej, ki prispevajo k razvoju območja.

Iz slabosti in ovir, ki so bile izražene s SWOT analizo, se izkazuje na področju razvoja podjetništva potreba po boljši dostopnosti do hitrega interneta ter potreba po krepitvi kompetenc za premagovanje težav pri trženju izdelkov ali storitev na podeželju zaradi oddaljenosti od večjih trgov, zlasti z znanji digitalizacije in uporabe sodobnih tehnologij za spodbujanje digitalnega trženja ter e-poslovanja.

Usmerjeno povezovanje krepitve podjetništva s spodbujanjem lokalne samooskrbe in razvojem (ekološkega) kmetijstva, tudi v povezavi s trajnostnim turizmom, se kaže skozi prepoznano potrebo po povezovanju in sodelovanju lokalnih deležnikov, z namenom krepitve povezav med lokalnimi podjetniki, lokalnimi skupnostmi, izobraževalnimi institucijami in javnimi organi, kar lahko prispeva k ustvarjanju sinergij, izmenjavi znanja ter lažjemu reševanju izzivov na področju lokalnega podjetništva in samooskrbe območja.

Na področju ekološke pridelave se kažejo potrebe po večji pridelavi svežega sadja, zelenjave, mlečnih in mlevskih izdelkov. To pomeni, da lahko kmetije poleg živinoreje, za katero je osnovna raba površin namenjena pridelavi krme, pridelujejo tudi tehnološko in delovno bolj zahtevne pridelke, ki jih je možno ob dobri organiziranosti prodati po višji ceni kot konvencionalne pridelke.

Območje prepoznava na področju lokalne samooskrbe s hrano naslednje potrebe, ki hkrati lahko prispevajo h krepitvi lokalnega podjetništva. Deležniki z območja so izpostavili naslednje potrebe:

- krepitev lokalne proizvodnje hrane in povečanje prehranske samooskrbe na celotnem območju LAS (od »vil do vilic«);
- spodbujanje vključitve lokalno pridelane hrane na jedilnike v javnih zavodih (šole, vrtci, domovi za ostarele ...);
- vzpostavitev skupnih prodajnih prostorov, tržnic oziroma prostorov v trgovinah v vseh večjih urbanih središčih, ki so primerno urejeni, pokriti in dostopni, vključno z dostopnostjo za gibalno ovirane ter druge osebe s posebnimi potrebami;
- spodbujanje ekološkega kmetovanja in povezovanje celotne verige;
- omejevanje uvoza s podrobnejšo kontrolo izvora in vsebnosti hrane;
- obdržati mlade na kmetijah in spodbujanje mladih pri poslovnih idejah;
- razviti mrežo ponudnikov lokalne hrane in okrepi blagovno znamko 'Okusiti Laško', ki bi v prihodnje lahko vključevala ponudnike doživetij, nastanitvev, prireditvev in domačij ter možnost samooskrbe posamezne občine ali območja LAS;
- povezovanje ponudnikov v mrežo za skupni nastop na trgu in načrtovanje pridelave, proizvodnje (setve ipd.), na osnovi predvidevanja razpoložljive ponudbe;
- okrepi oskrbo z lokalnimi semeni in vzpostaviti banko lokalnih semen;
- izvedba izobraževalnih programov in delavnic, svetovanj za kmetovalce glede trajnostnih praks kmetovanja, razvoja novih kmetijskih tehnologij ter prilagajanja podnebnim spremembam;
- vpeljava vsebin o lokalni samooskrbi, pomenu kratkih dobavnih verig, razvoju ekološkega kmetijstva v izobraževalne programe na vseh stopnjah šolanja (izobraževanje vseh generacij, od vrtca dalje);
- povezovanje ponudnikov lokalne hrane ter turističnih nastanitvev z namenom boljše promocije in trženja lokalnih pridelkov ter turističnih doživetij;
- razvoj prostovoljstva na kmetijah;
- promocija in osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni ter lokalno pridelani hrani;
- razvoj krožnega in biogospodarstva;
- spodbujanje predelave živil, vzpostavitev skupnih predelovalnih objektov ter usposabljanje za predelavo;
- ohranjanje biotske raznolikosti kulturnih rastlin;
- spodbujanje vključevanja v sheme kakovosti ...;
- dvig zavesti potrošnikov in ozaveščanje o pomenu lokalno pridelane prehrane ter povezovanje (malih) kmetij;
- razvoj in nadgradnja infrastrukture/opreme za strme terene, ev. lastništvo skupne opreme (kot zadružništvo);
- okrepitev kompetenc in znanj na področju podjetništva, pridelave, predelave, poslovanja, trženja ...;
- razvoj socialnega podjetništva.

Tradicija kmetijstva na območju LAS, ki je v preteklosti že zagotavljala samooskrbnost območja, je bogat vir številnih tradicionalnih znanj, veščin ter običajev, povezanih s pridelavo in predelavo živil ter pripravo jedi in pijač, a so ta znanja nepovezana in številna tudi nezapisana. Zato bi bilo nujno zbrati pisno in ustno raznotero gastronomsko dediščino območja, jo segmentirati v t. i. lokalno gastronomsko piramido ter v skladu s Strategijo razvoja gastronomije Slovenije vzpostaviti učinkovito povezovanje in sodelovanje med pridelovalci ter ponudniki lokalno pridelane hrane. Takšna partnerstva bi omogočila učinkovito trženje turistično-

gastronomskih izdelkov in storitev ter preko njih vzpostavila promocijo območja LAS kot prepoznavne gastronomske destinacije. Po modelu Izvorno slovensko je bila na območju LAS tako kot po drugih regijah v Sloveniji oblikovana kolektivna blagovna znamka 'Okusiti Laško', s katero si območje LAS prizadeva zagotavljati celovito rast kakovosti ponudbe pridelkov, izdelkov, storitev in vodenih doživetij, ki se lahko povezujejo s kmetijstvom.

POTREBA 2: Krepitev vloge (zelenega) trajnostnega turizma, športa, ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj

Območje LAS se uvršča med destinacije z zelenimi doživetji v Sloveniji, kar potrjuje certifikat Zelena shema slovenskega turizma (Slovenia Green Destination), ki sta ga pridobili občini Celje in Laško, velik potencial za razvoj turizma pa se prepoznava tudi v občinah Štore in Vojnik, ki sta prav tako bogati z naravnimi ter kulturnimi danostmi. Ker sta Celje in Laško bolj prepoznavni turistični destinaciji kot Vojnik in Štore, je smiselno krepiti razvoj turistične dejavnosti in prepoznavnosti tudi v slednjih, oblikovati skupne turistične programe, produkte, doživetja ipd., ki lahko prispevajo k temu, da se turisti in obiskovalci zadržijo na območju LAS dlje časa. Za nadaljnji razvoj zelenega trajnostnega turizma se prepoznava na območju ključna potreba po okrepitvi povezovanja in sodelovanja med različnimi ponudniki turistične ponudbe z območja.

Velika priložnost za razvoj zelenega trajnostnega turizma na območju LAS se kaže z vidika naraščajočega povpraševanja po doživetjih, ki vključujejo povezovanje z naravno in kulturno dediščino ter tradicijo.

Poleg prilagoditve turistične ponudbe različnim skupinam gostov predstavljajo naravne danosti veliko možnosti razvoja ribolova, lova, vzgoje avtohtonih rib in komercialne vzreje v ribogojnicah, dopolnitev ter razvoj nove ponudbe ob jezeru in ribnikih, kraških jamah ter naravnih znamenitostih.

Območje ima prav tako bogato tradicijo zdraviliškega turizma, kar lahko pomeni v kombinaciji z raznovrstno ponudbo ekoloških in lokalnih živil priložnost za dopolnitev ter nadgradnjo razvoja gastronskega oziroma kulinaričnega turizma.

Deležniki so na področju razvoja turizma in ohranjanja naravne ter kulturne dediščine izpostavili naslednje potrebe in potenciale:

- razvoj zelenega turizma z novimi trendi (v kulinariki in zdravilstvu), priložnosti za izkoriščanje narave, kot je razvoj holističnih pristopov v zdravstvu (gobe, zelišča, voda ...) in detoks v naravi;
- razvoj in nadgradnja turističnih nastanitvenih kapacitet, tudi z ustrezno infrastrukturo za gibalno ovirane osebe (dostopni turizem);
- potreba po oživitvi oziroma nadgradnji, dopolnitvi raznovrstne turistične ponudbe (programi, prireditve, doživetja, produkti ...);
- krepitev romarskega in literarnega turizma;
- vzpostavitev turistične signalizacije: označitev pohodnih in kolesarskih poti ter ponudnikov ob njih;
- turistično ponudbo bazirati na lokalnih posebnostih in zanimivostih (najti svojo prednost napram drugim);
- razvoj kolesarskih poti s pripadajočo potrebno infrastrukturo (kolesarske poti ob Savinji, Hudinji, Voglajni);

- razvoj izobraževalnega turizma na kmetijah, vzpostavitev šolskih učnih poti, zeliščnih vrtov ...;
- spodbujanje zdravega načina življenja in aktivnega preživljanja prostega časa (zlasti med mladimi) z razvojem športne infrastrukture, programov, ki prispevajo h gibanju, tudi razvoj športnega turizma;
- ohranjanje naravne in kulturne dediščine ter prenos tradicionalnih znanj;
- razvoj in nadgradnja dodatne turistične, športne, izobraževalne in prireditvene infrastrukture ter razvoj različnih turističnih programov in doživetij območja.

Iz prepoznanih slabosti in ovir, ki so jih izrazili deležniki, je razbrati, da se izkazuje potreba po:

- povezovanju in sodelovanju lokalnih ponudnikov ter vzpostavitvi skupne koordinacijske točke za informiranje, koordiniranje in trženje turistične ponudbe,
- oblikovanju skupne krovne destinacijske turistične prepoznavnosti/identitete območja LAS, z namenom skupne promocije območja.

Celje v svoji Strategiji razvoja in trženja turizma v Mestni občini Celje prepoznava svojo konkurenčno prednost v zgodbi Celjskih grofov, v povezavi s Starim gradom Celje in mestnim jedrom, muzeji ter galerijami, dobro športno infrastrukturo in drugo ponudbo za aktivnosti v naravi (outdoor doživetja) na Celjski koči in Šmartinskem jezeru. Z vidika nadaljnjega razvoja turizma v zaledju mesta Celje (Zeleno Celje) se vsekakor izkazuje izredni potencial dodatne turistične in športne ponudbe Celjske kočice, Šmartinskega jezera, številne pohodne in kolesarske poti ter kulinarčne ponudbe in ponudbe turističnih kmetij. Tudi Strategija razvoja gospodarstva Mestne občine Celje 2021–2027 je identificirala turizem kot prednostno nalogo razvoja občine.

Na osnovi analize preteklih projektov se na področju turizma izkazuje izredni potencial za nadaljnji razvoj turistične ponudbe – programov, produktov, doživetij, ki temeljijo na že prepoznanih prednostih območja, to je v povezavi z zeliščarstvom, čebelarstvom, gastronomijo, tradicionalnimi znanji in številnimi literarnimi osebami (Alma Karlin, Anton Aškerc, Anton Martin Slomšek ...).

POTREBA 3: Razvoj in dostopnost do osnovne lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti lokalnega prebivalstva

Podeželje se sooča s pomanjkanjem privlačnih zaposlitvenih možnosti, pomanjkanjem znanj in spretnosti, nezadostnim vlaganjem v povezljivost, infrastrukturo ter osnovne storitve. Posledica tega je beg mladih s podeželja, kar še dodatno zaostreje staranje prebivalstva na podeželju in posledično praznjenje podeželja.

Analiza stanja in SWOT analiza sta pokazali, da se na območju, zlasti na odročnih hribovitih območjih, še vedno zaznava slabša dostopnost do osnovne infrastrukture in storitev – ukinjanje nujnih storitev na podeželju (pošta, banka, trgovina ...). Za veliko pomanjkljivost na podeželju se prepoznava tudi slaba informacijsko-komunikacijska infrastruktura (dostop do interneta), kar posledično pomeni tudi slabše pogoje za razvoj lokalnega podjetništva in kakovost življenja podeželskega prebivalstva.

Na območju se prepoznava, da se v manjših naseljih in vaseh še vedno izkazuje potreba po razvoju ter nadgradnji manjše osnovne infrastrukture, ki bi lahko bistveno prispevala, da bi bilo območje, ki se sicer že prepoznava kot območje z dobro geografsko lego, prometno dostopnostjo in prehodnostjo (bližina avtoceste, železnice, regionalna ceste ...) ter dobro povezanostjo med podeželskimi in urbanimi deli oziroma naselji (Celje, Laško), še bolj privlačno za delo in življenje.

Številna naselja ter vasi na območju je smiselno razvijati v smeri koriščenja razpoložljivih naravnih potencialov in največjega kapitala teh območij, to je ljudi. Potencial območja je (skozi razvoj pametnih vasi) dopolniti in nadgraditi pomanjkljivo osnovno infrastrukturo (zdravstveno, športno, kulturno ipd.), ki bo lahko prispevala k razvoju lokalnega podjetništva in ustvarjanju novih delovnih mest, izboljšala pogoje za življenje, povečala povezljivosti in dostopnosti storitev, socialno vključenost ter generacijsko pomladitev.

Deležniki z območja so na delavnicah prepoznali naslednje potrebe, ki so usmerjene k razvoju in nadgradnji manjše osnovne lokalne infrastrukture:

- ureditev prometne infrastrukture in izboljšanje cestnih povezav (cest, kolesarskih poti ...),
- celostna obravnava prometnih ureditev na območju LAS,
- vzpostavitev ter urejanje kolesarskih in pohodnih poti (tudi z možnostjo koriščenja že vzpostavljenih poljskih povezav) ter označitev poti s smerokazi,
- nadgradnja in dopolnitev športne, kulturne ter druge infrastrukture,
- izboljšanje in ureditev javno dostopnih prostorov (sanitarije, stopnišča, klančine ...) za vse prebivalce (dostopnost in boljša infrastruktura za gibalno ovirane),
- vzpostavljanje pogojev za trajnostno mobilnost,
- spodbujanje trajnostne rabe energije, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije,
- odvajanje in čiščenje odpadnih voda iz razpršene poselitve,
- trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri, vključno z uporabo naravnih materialov pri gradnji,
- ohranjanje ter varovanje narave in okolja, zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja ter prilagajanje na podnebne spremembe,
- ozaveščanje o pomenu varovanja biotske raznovrstnosti in varovanja okolja.

POTREBA 4: Spodbujanje socialne vključenosti ranljivih skupin v družbo in dostopnost storitev

Za socialno vključevanje prebivalcev na podeželju je pomembno delovanje nepridobitnih organizacij ter društev, ki je na podeželju zelo razvito in številčno. Na območju LAS se prepoznava potreba po spodbujanju socialnega vključevanja ranljivih skupin. Iz analize je bilo prepoznati štiri glavne ranljive skupine, to so mladi, starejši in ostareli, osebe s posebnimi potrebami in ženske.

Mladi potrebujejo znanje in priložnosti na področjih vključevanja v družbo, varnega ter odgovornega odraščanja, pridobivanja znanj za njihovo uspešno vključitev na trg dela (s področja kmetijstva, razvoja podeželja in storitev na podeželju), izmenjave izkušenj in dobrih praks z mladimi na območju ter v tujini ipd.

Starejši in ostareli prebivalci območja LAS se kot ranljiva skupina pojavijo v več vlogah. Težave starejših prebivalcev se kažejo v njihovi izključenosti iz družbenega

okolja. Starejši imajo na voljo dovolj časa in ga želijo tudi aktivno preživeti. S pomočjo društvenih aktivnosti in vseživljenjskega izobraževanja je potrebno doseči njihovo medgeneracijsko povezanost z drugimi starostnimi skupinami. Tako bodo starejši lahko pridobivali nova znanja, hkrati pa bodo dobili možnost, da svoje bogate izkušnje predajo mlajšim rodovom. Ostareli prebivalci območja se velikokrat soočajo s samoto in odtujenostjo iz socialnega okolja. Zanje bi bilo smiselno podpreti ukrepe pomoči na domu in tudi dnevnega varstva na podeželju v sklopu kmetij, ki bi se s strokovno pomočjo odločile ponuditi bivanje ostarelim. S podobnimi ukrepi bi lahko ostarelim omogočili kakovostno preživljanje časa na podeželju in jim dali občutek pripadnosti družbi, iz katere izhajajo.

Osebe s posebnimi potrebami imajo največ težav na področju vključevanja v družbo in na trg dela, prav tako pa je zanje pomembno izboljšanje infrastrukture, prilagojene njihovemu bivanju in gibanju. S pomočjo LAS lahko pridobijo možnosti osveščanja prebivalstva o svojih težavah na omenjenih področjih. Osnovnega pomena za izboljšanje njihovega položaja v družbi so rešitve, ki bodo omogočile izboljšanje dostopnosti javnih storitev ter storitev na področju turizma. Dostopni turizem je priložnost za izboljšanje stanja infrastrukture na območju, ki bo olajšala preživljanje prostega časa tudi ranljivim skupinam z drugih območij.

Ženske na območju LAS so kot ranljiva skupina opredeljene zaradi neenakopravnega položaja tako v družbi kot v okviru družin. Spol je lahko ovira pri izobraževanju, iskanju zaposlitve, enakopravnosti v družini ipd. Spodbuditi je potrebno dejavnosti, ki bodo ženskam omogočile vstopiti v svet podjetništva tako v mestih kot na podeželju, ureditev primernih prostorov za pridobivanje in prenos znanj v okviru društev ter spodbujanje socialne vključenosti žensk preko izobraževanj.

Visok delež starejših v urbanih središčih, ki potrebujejo storitve oskrbe na domu ali v dnevni centrih, je mogoče povezati z deinstitalizacijo socialnih storitev. To lahko predstavlja priložnost za podjetniške storitve na celotnem območju. Vključiti je mogoče mlade izobražene ter brezposelne prebivalce in jih povezati z obstoječimi podjetniki ali podjetji, ki bodo lahko razvila dodatne storitve in produkte z vključitvijo vseh ranljivih skupin.

Deležniki so prepoznali naslednje potrebe za območje:

- krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja,
- potreba po formalnih in neformalnih oskrbovalcih starostnikov oziroma oseb, ki imajo kronične ter neozdravljive bolezni, z namenom zagotavljanja kakovostne in trajne oskrbe starostnikov na podeželju, tudi na domu,
- ureditev ustrezne infrastrukture za gibalno ovirane osebe,
- spodbujanje podpornih storitev za paliativno oskrbo,
- različne pomoči (storitve, programi) za socialno vključenost ranljivih skupin v družbo,
- krepitev medgeneracijskega povezovanja,
- dostopnost do zdravstvenih, socialnih in drugih storitev,
- storitve prevoza za ranljive skupine do lokacij/dejavnosti,
- povezovanje z različnimi organizacijami, ki lahko razširijo ozaveščenost o pomenu paliativne oskrbe na domu in drugih socialnih programih.

5

Opis SLR, njenih ciljev in ukrepov, vključno z določitvijo mejnikov ter ciljnih vrednosti kazalnikov

Opis SLR, njenih ciljev in ukrepov,

vključno z določitvijo mejnikov ter
ciljnih vrednosti kazalnikov

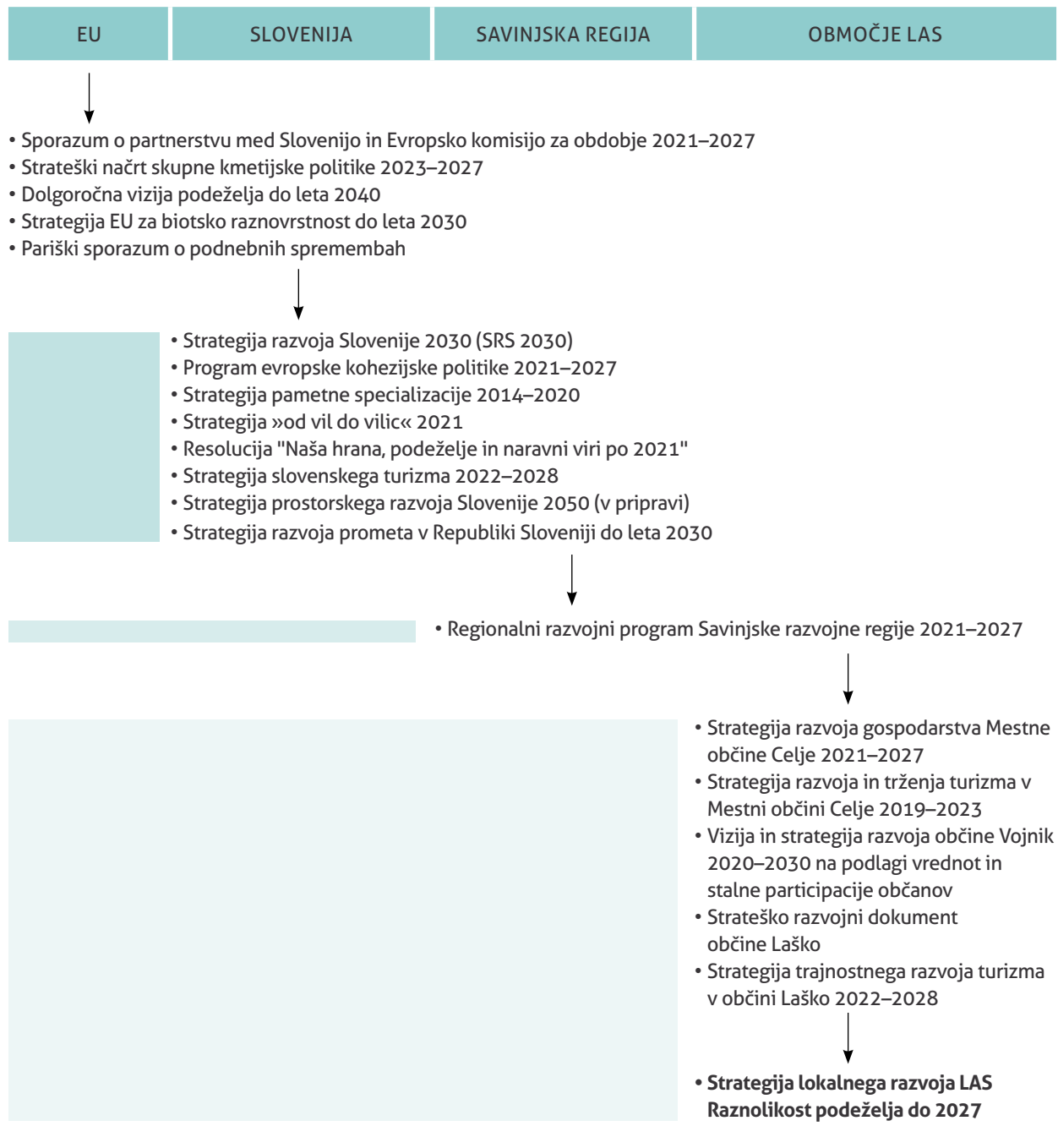
5.1_OPIS CILJEV IN UKREPOV SLR, VKLJUČNO Z DOLOČITVIJO MEJNIKOV TER CILJNIH VREDNOSTI KAZALNIKOV

Lokalna akcijska skupina Raznolikost podeželja je pri pripravi ciljev in ukrepov SLR izhajala iz predhodno pridobljenih podatkov iz izvedenih animacijskih delavnic, fokusnih skupin, pridobljenih projektnih predlogov in analize obstoječih strateških razvojnih načrtov občin. Pri oblikovanju ciljev in ukrepov je prav tako sledila strateškim in specifičnim ciljem programa evropske kmetijske politike (v nadaljevanju EKP), ki so jih organi upravljanja skladov ESRR in EKSRP identificirali kot ključne izzive pri uresničevanju ciljev Evropske unije in reševanju lokalnih razvojnih potreb. Pri tem so bili upoštevani različni aspekti analize, analiza obstoječega stanja, SWOT analiza in identifikacija prioritet oziroma potreb partnerstva, poleg tega pa so bili upoštevani tudi vsi ključni evropski, nacionalni in regionalni strateški razvojni dokumenti, ki sledijo programskemu obdobju do leta 2027:

Tabela 26: Preglednica evropskih, nacionalnih, regionalnih in lokalnih strateških dokumentov, katerim sledi SLR

Evropski in nacionalni razvojni programi	Regionalni razvojni programi	Lokalni razvojni programi
<ul style="list-style-type: none"> • Program evropske kohezijske politike 2021–2027 • Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027 • Strategija razvoja Slovenije 2030 (SRS 2030) • Strategija »od vil do vilic« 2021 • Dolgoročna vizija za podeželska območja EU do leta 2040 • Strategija slovenskega turizma 2022–2028 • Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionalni razvojni program Savinjske razvojne regije 2021–2027 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija razvoja gospodarstva Mestne občine Celje 2021–2027 • Strategija razvoja in trženja turizma v Mestni občini Celje 2019–2023 • Vizija in strategija razvoja občine Vojnik 2020–2030 na podlagi vrednot in stalne participacije občanov • Strateško razvojni dokument občine Laško itd. • Strategija trajnostnega razvoja turizma v občini Laško 2022–2028

Slika 1: Shema strateških dokumentov in programov, ki jim sledi SLR

Strategija lokalnega razvoja v prvi vrsti sledi strateškimi izhodiščem Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (SN 2023–2027), ki določa v okviru drugega stebra SKP za razvoj podeželja tudi ukrep oziroma intervencijo LEADER. Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo (SN 2023–2027) podaja nabor ukrepov (t. i. intervencij) za uresničevanje 9 specifičnih ciljev evropske SKP in horizontalnega cilja za razširjanje znanja, inovacij ter digitalizacije. S tem SN 2023–2027 sledi vsem 3 krovnim ciljem SKP: konkurenčnosti in odpornosti kmetijskega sektorja, varstvu okolja in podnebja ter skladnemu razvoju podeželja. Krovna usmeritev SN 2023–2027, ki naslavlja potrebo po trajnostni pridelavi hrane na celotnem območju države in povečanje samooskrbe, je bila prepoznana tudi med

deležniki območja LAS. LAS si bo prav tako skozi SLR prizadeval k uresničevanju te razvojne usmeritve prepoznane na območju LAS, pri tem pa izkoristil vse potenciale lokalnega okolja (naravne danosti) kot tudi lokalnih akterjev območja, usmeritvi bo sledil z oblikovanjem partnerstev za izboljšanje pogojev za pridelavo in predelavo lokalnih živil, skupnim nastopom na trgu različnih ponudnikov ter skupno promocijo v smeri osveščanja prebivalcev o pomenu lokalne samooskrbe kot tudi promociji in trženju lokalnih ekoloških pridelkov ter izdelkov.

Iz analize in primerjave ciljev posameznih strateških dokumentov na evropski ravni je mogoče ugotoviti, da tudi SLR z oblikovanimi razvojnimi usmeritvami in specifičnimi razvojnimi cilji sledi oziroma naslavlja vse tri prvine trajnostnega razvoja – ekonomski, okoljski in socialni. Prav tako tudi z vidika upoštevanja ciljev Dolgoročne vizije podeželja do leta 2040, ki izpostavlja štiri razvojne usmeritve: Močnejša, Povezana, Odporna in Uspešna podeželska območja.

Tabela 27: Preglednica sinergij s cilji evropskih strateških programov za razvoj podeželja

CILJI PROGRAMA	Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027 (SN 2023–2027)	Dolgoročne vizije podeželja do leta 2040	Strategija lokalnega razvoja LAS Raznolikost podeželja
Splošni cilji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurenčnost in odpornost kmetijskega sektorja za večjo prehransko varnost 2. Varstvo okolja in podnebja 3. Krepitev podeželskih območij za skladen razvoj 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustvarjanje novih priložnosti za privabljanje inovativnih podjetij 2. Zagotavljanje dostopa do kakovostnih delovnih mest 3. Spodbujanje novih znanj in spretnosti 4. Zagotavljanje boljše infrastrukture in storitev 5. Krepitev vloge trajnostnega kmetijstva in raznolikih gospodarskih dejavnosti 	<p>PODJETNO IN SAMOOSKRIBNO Krepitev podjetništva na podeželju s spodbujanjem lokalne samooskrbe in (ekološkega) kmetijstva</p> <p>ZELENO IN TRAJNOSTNO Krepitev vloge (zelenega) trajnostnega turizma, športa ter ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj</p> <p>DOSTOPNO IN KAKOVOSTNO Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti lokalnega prebivalstva po principu pametnih vasi</p> <p>POVEZANO IN SOCIALNO Spodbujanje dostopnosti do podpornih storitev in socialne vključenosti ranljivih skupin ter medgeneracijsko povezovanje</p>

Specifični cilji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podpora za vzdržne dohodke in odpornost kmetij po vsem ozemlju EU za večjo prehransko varnost 2. Krepitev tržne usmerjenosti in povečanje konkurenčnosti, tudi z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji 3. Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi 4. Prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter k trajnostni energiji 5. Spodbujanje trajnostnega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak 6. Prispevanje k varstvu biotske raznovrstnosti 7. Privabljanje mladih kmetov in spodbujanje razvoja podjetij na podeželskih območjih 8. Spodbujanje zaposlovanja, rasti, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželskih območjih, vključno z biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom 9. Izboljšanje odziva kmetijstva EU na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z zdravo hrano, ter dobrobiti živali 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oživitev podeželskih območij, ki jih je upadanje prebivalstva najbolj prizadelo 2. Ustvarjanje močnejšega inovacijskega ekosistema za podeželska območja 3. Razvoj trajnostnih multimodalnih mobilnosti in storitev digitalne mobilnosti 4. Podeželska digitalna prihodnost 5. Dogovor o varstvu tal za Evropo 6. Spodbujanje socialne odpornosti in žensk na podeželskih območjih 7. Podpiranje podjetništva in socialnega gospodarstva na podeželskih območjih 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podporno okolje za spodbujanje podjetništva na podeželju 2. Izboljšanje pogojev za predelavo in prodajo lokalnih pridelkov ter izdelkov za spodbujanje lokalne samooskrbe s hrano in razvoj (ekološkega) kmetijstva 3. Razvoj kompetenc za dvig usposobljenosti za trženje, podjetništvo in zaposljivost 4. Podporno okolje za razvoj (zelenega) turizma 5. Razvoj turistične ponudbe z izkoriščanjem potencialov lokalnega območja 6. Spodbujanje ohranjanja ter varovanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj 7. Razvoj športnih programov za spodbujanje zdravega življenjskega sloga in krepitev zdravja 8. Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti življenja 9. Razvoj koncepta pametnih vasi 10. Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri, prilagajanja na podnebne spremembe in varstvo okolja 11. Spodbujanje socialne vključenosti ranljivih skupin v družbo in dostopnost storitev
Horizontalni cilji/ medsektorski ukrepi	Razširjanje znanja, inovacij in digitalizacije	Preverjanje vpliva na podeželje/zbirka orodij za sredstva EU za podeželska območja/ izboljšanje dokazov in podatkov s podeželja/ predlog pakta za podeželje	Povezovanje in sodelovanje/ trajnost /sistemske ovire in izzivi/ digitalizacija/povezovanje podeželja z urbanimi območji/inovacije

V skladu s Programom za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji (Program EKP) bo Strategija lokalnega razvoja LAS Raznolikost podeželja za programsko obdobje 2021–2027 s svojimi ukrepi prispevala:

- v primeru sklada EKSPR k specifičnemu cilju **SC8: »Spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno s participacijo žensk v kmetovanju, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom.«**;
- v primeru sklada ESRR k **specifičnemu cilju 9.2: »Spodbujanje celostnega in vključujočega socialnega, gospodarskega in okoljskega lokalnega razvoja, kulture, naravne dediščine, trajnostnega turizma in varnosti na območjih, ki niso mestna območja.«**

Sklad EKSRP

V primeru sklada EKSRP bodo projekti naslavljali naslednje vsebine:

- spodbujanje zaposlovanja in podjetništva na podeželju, vključno z biogospodarstvom ter trajnostno usmerjenim gozdarstvom;
- spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo in trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri;
- spodbujanje ekološkega kmetijstva;
- razvoj manjše infrastrukture na podeželju in razvoj osnovnih storitev;
- razvoj trajnostnega zelenega turizma in ohranjanje naravne ter kulturne dediščine;
- ohranjanje in prenos tradicionalnih znanj;
- zagotavljanje okoljske trajnosti in blaženje podnebnih sprememb ter prilagajanje nanje na podeželju;
- zagotavljanje trajnostnega razvoja lokalnih območij;
- spodbujanje socialne vključenosti vseh prebivalcev na podeželju in medgeneracijskega sodelovanja;
- razvoj infrastrukture in »pametnih« storitev po konceptu pametnih vasi.

Sklad ESRR

V primeru sklada ESRR se bodo z izvajanjem projektov uresničevali naslednji cilji strategije:

- razvoj trajnostnih oblik lokalnega podjetništva na primerih samooskrbe s hrano in ekološkega kmetovanja, trajnostnih oblik turizma, uporabe lokalnih virov, izvajanja izobraževalnih storitev ipd.;
- razvoj trajnostnih oblik turizma na primerih, kot so zelena doživetja na kmetiji, gozdna pedagogika, glamping nastanitve, tematske poti ...;
- varovanje naravne in kulturne dediščine ter prenos tradicionalnih znanj;
- revitalizacija javnih površin za skupno uporabo;
- zagotavljanje ustrezne dostopnosti storitev, tako v urbanih središčih kot na podeželju;
- spodbujanje socialne vključenosti in medgeneracijskega sodelovanja ter krepitev kompetenc za dolgotrajno oskrbo starejših, mladih in drugih prikrajšanih skupin ter preventivno varovanje zdravja itd.

Tabela 28: Preglednica sinergij s cilji nacionalnih strateških programov

CILJI PROGRAMA	Program kohezijske politike 2021–2027	Strategija razvoja Slovenije do 2030	Strategija lokalnega razvoja LAS Raznolikost podeželja
Splošni cilji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurenčnejša in pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT 2. Bolj zelena, nizkoogljična Evropa, ki je odporna in prehaja na gospodarstvo z ničelnim ogljičnim odtisom s spodbujanjem čistega ter pravičnega energetskega prehoda, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter preprečevanja in obvladovanja tveganj ter trajnostne mestne mobilnosti 3. Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti 4. Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic 5. Evropa, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja vseh vrst območij ter lokalnih pobud 6. Evropa za pravični prehod 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pospeševanje rasti produktivnosti 2. Pospeševanje prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo 3. Vključujoč družbeni razvoj in medgeneracijska solidarnost 4. Pravičen prehod na podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo <p>Vključujoča, zdrava, varna in odgovorna družba</p> <p>Učenje za in skozi vse življenje</p> <p>Visoko produktivno gospodarstvo, ki ustvarja dodano vrednost za vse</p> <p>Ohranjeno zdravo naravno okolje</p> <p>Visoka stopnja sodelovanja, usposobljenosti in učinkovitosti upravljanja</p>	<p>PODJETNO IN SAMOOSKRIBNO Krepitev podjetništva na podeželju s spodbujanjem lokalne samooskrbe in (ekološkega) kmetijstva</p> <p>ZELENO IN TRAJNOSTNO Krepitev vloge (zelenega) trajnostnega turizma, športa ter ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj</p> <p>DOSTOPNO IN KAKOVOSTNO Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti lokalnega prebivalstva po principu pametnih vasi</p> <p>POVEZANO IN SOCIALNO Spodbujanje dostopnosti do podpornih storitev in socialne vključenosti ranljivih skupin ter medgeneracijsko povezovanje</p>

<p>Specifični cilji</p>	<p>INOVACIJSKA DRUŽBA ZNANJA DIGITALNA POVEZLJIVOST</p> <p>ZELENA PREOBRAZBA ZA PODNEBNO NEVTRALNOST TRAJNOSTNA URBANA MOBILNOST</p> <p>TRAJNOSTNA (ČEZ) REGIONALNA MOBILNOST IN POVEZLJIVOST</p> <p>ZNANJE IN SPRETNOSTI TER ODZIVNI TRG DELA</p> <p>DOLGOTRAJNA OSKRBA IN ZDRAVJE TER SOCIALNA VKLJUČENOST</p> <p>TRAJNOSTNA TURIZEM IN KULTURA</p> <p>TRAJNOSTNI RAZVOJ LOKALNIH OBMOČIJ</p> <p>PRESTRUKTURIRANJE PREMOGOVNIH REGIJ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zdravo in aktivno življenje 2. Znanje in spretnosti za kakovostno življenje ter delo 3. Dostojno življenje za vse 4. Kultura in jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete 5. Gospodarska stabilnost 6. Konkurenčni in družbeno odgovorni podjetniški ter raziskovalni sektor 7. Vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta 8. Nizkoogljično krožno gospodarstvo 9. Trajnostno upravljanje naravnih virov 10. Zaupanja vreden pravni sistem 11. Varna in globalno odgovorna Slovenija 12. Učinkovito upravljanje in kakovostne javne storitve 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podporno okolje za spodbujanje podjetništva na podeželju 2. Izboljšanje pogojev za predelavo in prodajo lokalnih pridelkov ter izdelkov za spodbujanje lokalne samooskrbe s hrano in razvoj (ekološkega) kmetijstva 3. Razvoj kompetenc za dvig usposobljenosti za trženje, podjetništvo in zaposljivost 4. Podporno okolje za razvoj (zelenega) turizma 5. Razvoj turistične ponudbe z izkoriščanjem potencialov lokalnega območja 6. Spodbujanje ohranjanja ter varovanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj 7. Razvoj športnih programov za spodbujanje zdravega življenjskega sloga in krepitev zdravja 8. Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti življenja 9. Razvoj koncepta pametnih vasi 10. Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri, prilagajanja na podnebne spremembe in varstvo okolja 11. Spodbujanje socialne vključenosti ranljivih skupin v družbo in dostopnost storitev
-------------------------	--	--	---

Tabela 29: Preglednica sinergij s cilji Regionalnega razvojnega programa Savinjske regije 2021–2027

CILJI PROGRAMA	Regijski razvojni program Savinjske regije	Strategija lokalnega razvoja LAS Raznolikost podeželja
Splošni cilji	<p>Vizija: Zelena, digitalna, inovativna, opolnomočena in ljudem prijazna Savinjska regija</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PAMETNA SAVINJSKA REGIJA 2. ZELENA SAVINJSKA REGIJA 3. POVEZANA SAVINJSKA REGIJA 4. SAVINJSKA REGIJA ZA LJUDI 5. CELOSTNI RAZVOJ IN UPRAVLJANJE SAVINJSKE REGIJE 6. PRAVIČNI PREHOD PREMGOVNE REGIJE SA-ŠA 	<p>Vizija: Samooskrbni in povezani v zelenem</p> <p>PODJETNO IN SAMOOSKRIBNO Krepitev podjetništva na podeželju s spodbujanjem lokalne samooskrbe in (ekološkega) kmetijstva</p> <p>ZELENO IN TRAJNOSTNO Krepitev vloge (zelenega) trajnostnega turizma, športa ter ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj</p> <p>DOSTOPNO IN KAKOVOSTNO Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti lokalnega prebivalstva po principu pametnih vasi</p> <p>POVEZANO IN SOCIALNO Spodbujanje dostopnosti do podpornih storitev in socialne vključenosti ranljivih skupin ter medgeneracijsko povezovanje</p>
Specifični cilji	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 – Izboljšanje raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter uvajanje naprednih tehnologij 1.2 – Uživanje koristi digitalizacije za državljane, podjetja in državo 1.3 – Izboljšanje rasti in konkurenčnosti gospodarstva regije ter ustvarjanje delovnih mest 2.1 – Spodbujanje ukrepov za energetska učinkovitost 2.2 – Spodbujanje energije iz obnovljivih virov 2.3 – Razvoj pametnih energetskih sistemov in omrežij ter hrambe energije na lokalni ravni 2.4 – Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanje tveganj in krepitev odpornosti na nesreče 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izboljšanje podpornega okolja za spodbujanje podjetništva na podeželju 2. Izboljšanje pogojev za predelavo in prodajo lokalnih pridelkov ter izdelkov za spodbujanje lokalne samooskrbe s hrano in razvoj (ekološkega) kmetijstva 3. Razvoj kompetenc za dvig usposobljenosti za trženje, podjetništvo in zaposljivost 4. Podporno okolje za razvoj (zelenega) turizma in doživetij 5. Razvoj turistične ponudbe z izkoriščanjem potencialov lokalnega območja 6. Spodbujanje ohranjanja ter varovanja

Specifični cilji	<p>2.5 – Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri</p> <p>2.6 – Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo</p> <p>2.7 – Spodbujanje biotske raznovrstnosti, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja</p> <p>2.8 – Spodbujanje trajnostne večmodalne mobilnosti</p> <p>3.1 – Dostopnost IKT</p> <p>3.2 – Razvoj trajnostne, pametne in intermodalne nacionalne, regionalne ter lokalne mobilnosti, vključno z boljšim dostopom do omrežja TEN-T in čezmejno mobilnostjo</p> <p>3.2.1 – Infrastruktura za regionalno trajnostno mobilnost, kar vključuje kolesarjenje, uporabo javnega potniškega prometa in alternativne oblike mobilnosti ter njihovo povezovanje</p> <p>3.2.2 – Spodbude za izdelavo načrtov parkirne politike na ravni mest in regij ter njihovo izvedbo</p> <p>4.1 – Kakovostna delovna mesta regije</p> <p>4.2 – Učeča se regija – izobraževanje za prihodnost</p> <p>4.3 – Zdrava, socialno dostopna regija s kakovostnim otroškim varstvom in blaginjo za vzdrževane osebe</p> <p>4.4 – Družbena infrastruktura</p> <p>5.1 – CTN za trajnostni razvoj mestnih naselij in naselij mestnih območij</p> <p>5.2 – Ukrepi, ki se bodo na področju skupnosti izvajali za posamezne člane skupnosti</p> <p>5.3 – Mehanizem CTN za širše podeželsko območje</p> <p>5.4 – Izdelava regionalnega prostorskega plana</p> <p>5.5 – Obmejna problemska območja</p> <p>5.6 – Degradirana območja</p>	<p>7. Razvoj športnih programov za spodbujanje zdravega življenjskega sloga in krepitev zdravja</p> <p>8. Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti življenja</p> <p>9. Razvoj koncepta pametnih vasi</p> <p>10. Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri, prilagajanja na podnebne spremembe in varstvo okolja</p> <p>11. Spodbujanje socialne vključenosti ranljivih skupin v družbo in dostopnost storitev</p>
------------------	--	--

Tabela 30: Preglednica intervencijske logike povezanosti potreb, ciljev, ukrepov, skladov in kazalnikov

PREDNOSTNA NALOGA	Potreba	Ukrepi za dosego ciljev	Kazalniki	Sklad
PODJETNO IN SAMOOSKRIBNO	Krepitev podjetništva na podeželju s spodbujanjem lokalne samooskrbe in (ekološkega) kmetijstva	Podporno okolje za spodbujanje podjetništva na podeželju	R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP	EKSRP
		Izboljšanje pogojev za predelavo in prodajo lokalnih pridelkov ter izdelkov za spodbujanje lokalne samooskrbe s hrano in razvoj (ekološkega) kmetijstva	Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji)	ESRR
		Razvoj kompetenc za dvig usposobljenosti za trženje, podjetništvo in zaposljivost	Število izobraževanj/usposabljanj/programov/produktov, ki so namenjeni varovanju okolja in zdravja ter ozaveščanju lokalnega prebivalstva za izboljševanje stanja okolja in zdravja	ESRR
ZELENO IN TRAJNOSTNO	Krepitev vloge (zelenega) trajnostnega turizma, športa ter ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj	Podporno okolje za razvoj (zelenega) trajnostnega turizma	R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP	EKSRP
		Razvoj turistične ponudbe z izkoriščanjem potencialov lokalnega območja	Število podprtih lokalnih turističnih prireditvev/produktov/storitev/programov/modelov /publikacij	ESRR
		Spodbujanje ohranjanja ter varovanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj	Število podprtih dejavnosti/dogodkov/produktov/objektov, ki so namenjeni varovanju naravne in kulturne dediščine	ESRR
		Razvoj športnih programov za spodbujanje zdravega življenjskega sloga in krepitev zdravja	Število inovativnih partnerstev/programov/mrež za spodbujanje in oblikovanje zdravega ter aktivnega življenjskega sloga	ESRR
DOSTOPNO IN KAKOVOSTNO	Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti lokalnega prebivalstva po principu pametnih vasi	Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti življenja	R.41 Povezovanje evropskega podeželja: delež podeželskega prebivalstva, ki ima koristi od boljšega dostopa do storitev in infrastrukture zaradi podpore iz SKP	EKSRP
		Razvoj koncepta pametnih vasi	R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo	EKSRP
		Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri, prilagajanja na podnebne spremembe in varstvo okolja	R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanje nanje na podeželju	EKSRP
POVEZANO IN SOCIALNO	Spodbujanje dostopnosti do podpornih storitev in socialne vključenosti ranljivih skupin ter medgeneracijsko povezovanje	Spodbujanje socialne vključenosti ranljivih skupin v družbo in dostopnost storitev	Število izvedenih programov/delavnic/prireditvev/dogodkov/usposabljanj/izobraževanj, namenjenih za socialno vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin	ESRR

5.1.1_UKREPI SLR IN IZBIRA KAZALNIKOV

Ukrep	Kazalnik	Sklad	Dosežena vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2025 za EKSRP/ 31. 12. 2024 za ESRR	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2029
-------	----------	-------	--	---

PREDNOSTNA NALOGA: Krepitev podjetništva na podeželju s spodbujanjem lokalne samooskrbe in (ekološkega) kmetijstva

UKREP 1.1: Izboljšanje podpornega okolja za spodbujanje podjetništva na podeželju	R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP	EKSRP	0	6
UKREP 1.2: Izboljšanje pogojev za predelavo in prodajo lokalnih pridelkov ter izdelkov za spodbujanje lokalne samooskrbe s hrano in razvoj (ekološkega) kmetijstva	Število izobraževanj/usposabljanj/programov/produktov, ki so namenjeni varovanju okolja in zdravja ter ozaveščanju lokalnega prebivalstva za izboljševanje stanja okolja in zdravja	ESRR	0	2
UKREP 1.3: Razvoj kompetenc za dvig usposobljenosti za trženje, podjetništvo in zaposljivost	Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji)	ESRR	0	2

PREDNOSTNA NALOGA 2: Krepitev vloge (zelenega) trajnostnega turizma, športa ter ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj

UKREP 2.1: Podporno okolje za razvoj (zelenega) turizma in doživetij	R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP	EKSRP	0	3
UKREP 2.2: Razvoj turistične ponudbe z izkoriščanjem potencialov lokalnega območja	Število podprtih lokalnih turističnih prireditev/produktov/storitev/programov/modelov /publikacij	ESRR	0	2

UKREP 2.3: Spodbujanje ohranjanja ter varovanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj	Število podprtih dejavnosti/dogodkov/produktov/objektov, ki so namenjeni varovanju naravne in kulturne dediščine	ESRR	0	2
UKREP 2.4: Razvoj športnih programov za spodbujanje zdravega življenjskega sloga in krepitev zdravja	Število inovativnih partnerstev/programov/mrež za spodbujanje in oblikovanje zdravega ter aktivnega življenjskega sloga	ESRR	0	2

PREDNOSTNA NALOGA 3: Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti lokalnega prebivalstva po principu pametnih vasi

UKREP 3.1: Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti življenja	R.41 Povezovanje evropskega podeželja: delež podeželskega prebivalstva, ki ima koristi od boljšega dostopa do storitev in infrastrukture zaradi podpore iz SKP	EKSRP	0	1000
UKREP 3.2: Razvoj koncepta pametnih vasi	R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo	EKSRP	1	1
UKREP 3.3: Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri, prilagajanja na podnebne spremembe in varstvo okolja	R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju	EKSRP	0	2

PREDNOSTNA NALOGA 4: Spodbujanje dostopnosti do podpornih storitev in socialne vključenosti ranljivih skupin ter medgeneracijsko povezovanje

UKREP 4.1 Spodbujanje socialne vključenosti ranljivih skupin v družbo in dostopnost storitev	Število izvedenih programov/delavnic/prireditev/dogodkov/usposabljanj/izobraževanj, namenjenih za socialno vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin	ESRR	0	7
--	---	-------------	----------	----------

5.1.2_OPIS UKREPOV

Na osnovi analize ključnih izzivov, potreb in potencialov območja LAS, ki so bili identificirani na osnovi analize stanja in SWOT analize, SLR prepoznava 4 ključne razvojne usmeritve za lokalni razvoj območja do leta 2027, ki sledijo štirim prednostnim nalogam in 6 horizontalnim ciljem:

V procesu identifikacije izzivov, potreb in potencialov so deležniki z območja LAS naslavljali v nadaljevanju predstavljene potrebe, ki jih je mogoče opredeliti kot horizontalne cilje. Horizontalni cilji se bodo v procesu izvajanja SLR uresničevali s pomočjo oblikovanih meril za izbor operacij, ki bodo pripravljene tako, da bodo sledili zastavljenim horizontalnim ciljem, in sicer bo velik poudarek na operacijah, ki bodo obsegale bodisi digitalizacijo bodisi inovacijo, ki bodo prispevale k povezovanju in sodelovanju, trajnosti ter upoštevale pomen povezovanja podeželja z urbaniimi območji.

Povezovanje in sodelovanje	Trajnost	Sistemske ovire in izzivi
Digitalizacija	Povezovanje podeželja z urbaniimi območji	Inovacije

PREDNOSTNA NALOGA 1: Krepitev podjetništva na podeželju s spodbujanjem lokalne samooskrbe in ekološkega kmetijstva

Demografske spremembe, dneve migracije in odseljavanje s podeželja zmanjšujejo ponudbo delovne sile na podeželju, kar lahko v prihodnosti postane omejitveni dejavnik za gospodarski razvoj. Po drugi strani pa se izboljšuje dosežena stopnja izobrazbe. Problem odseljavanja s podeželja ter dnevnih migracij je potrebno reševati s spodbujanjem gospodarske aktivnosti na podeželju in ustvarjanjem ugodnega podjetniškega okolja ter kakovostnih delovnih mest. Zagotoviti je potrebno podporo mikro in malim podjetjem ter kmetijam z dopolnilno dejavnostjo, ki svoj razvoj povezujejo z aktivacijo endogenih potencialov na podeželju in s tem ustvarjajo pogoje za ohranitev obstoječih ter vzpostavitev novih delovnih mest kot tudi dodatni vir dohodka na podeželju.

Lokalna akcijska skupina Raznolikost podeželja v Strategiji naslavlja lokalno samooskrbo s hrano in razvoj ekološkega kmetijstva kot izredno pomembno razvojno priložnost. Med ključne naloge izpostavlja: spodbujanje razvoja podjetij in zaposlovanja na podeželskih območjih; diverzifikacijo dejavnosti na kmetiji in vzpostavitev pogojev za kratke dobavne verige ter razvoj lokalnih trgov.

Prednostna naloga se bo uresničevala skozi naslednje ukrepe:

UKREP 1.1: Izboljšanje podpornega okolja za spodbujanje podjetništva na podeželju

Ukrep naslavlja izzive povečanja prehranske samooskrbe s hrano na celotnem območju LAS, povečanja uporabe lokalne hrane v javnih zavodih (šolah, vrtcih, bolnišnicah, domovih za ostarele ...), spodbujanja pridelave, predelave in distribucije lokalno pridelane hrane po kratkih dobavnih verigah, spodbujanja razvoja ekološkega kmetijstva in drugih trajnostnih ter okolju prijaznih oblik kmetovanja, spodbujanja zaposlovanja in razvoja podjetniških idej na področju lokalne pridelave hrane, biogospodarstva, izboljšanja infrastrukture za pridelavo, predelavo in prodajo lokalnih pridelkov ter proizvodov.

- Diverzifikacija dejavnosti na kmetijah, razvoj dodatnih dejavnosti (povezovanje z drugimi panogami), kot so turizem, učne kmetije, rokodelstvo, terapevtske kmetije itd.;
- vzpostavitev spletne platforme za iskanje delovne sile za pomoč pri delu na kmetiji;
- spodbujanje inovacij za prilagoditev kmetijstva podnebnim spremembam;
- spodbujanje krožnega gospodarstva in biogospodarstva;
- spodbude in naložbe kmetom k uporabi trajnostnih virov vode ter energije pri kmetijskih dejavnostih;
- spodbujanje uporabe inovativnih metod ter tehnologij na področju kmetijstva, ki bodo usmerjene v večjo produktivnost, zmanjšanje odpadkov in bolj trajnostne prakse kmetovanja;
- spodbujanje in vključevanje mladih ter novih generacij kmetov za zagotavljanje trajnostnega razvoja kmetijske dejavnosti;
- spodbujanje naložb, ki v kmetijstvu prispevajo k zmanjševanju učinkov podnebnih sprememb ter varovanju okolja;
- podpora in spodbujanje mladih, da ostanejo na kmetijah ter prevzamejo družinsko kmetijo;
- povezovanje in razvoj mreže ponudnikov lokalne hrane (in turistične infrastrukture) z namenom skupne promocije in trženja lokalnih pridelkov ter proizvodov;
- spodbujanje uporabe lokalnih sort semen in vzpostavitev banke lokalnih semen z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti ter prilagajanja na lokalne razmere;
- spodbujanje prostovoljstva na kmetijah.

Ukrep bo financiran s sredstvi EKSRP.

Upravičenci: fizične osebe (kmetje, nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, fizične osebe z dejavnostjo), samostojni podjetniki, pravne osebe in LAS.

Kazalnik: R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP.

Dodana vrednost in vodilna načela ukrepa: v SLR so prepoznane potrebe s področja lokalne samooskrbe, ki zajemajo predvsem povezovanje ponudnikov, sodelovanje uveljavljenih in novih ponudnikov ter prenos znanja na mlade, pomoč pri razvoju dopolnilnih dejavnosti, spodbujanje inovacij ipd. Za izpolnjevanje navedenih potreb

bodo poleg organizacije delavnic, dogodkov, izobraževanja ponudnikov, ogledov dobrih praks in podobnih aktivnosti potrebne tudi manjše investicije v sklopu projektov. Dodana vrednost projektov bo tudi dvig socialnega kapitala, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativnost in sodelovanje.

UKREP 1.2: Izboljšanje pogojev za predelavo in prodajo lokalnih pridelkov ter izdelkov za spodbujanje lokalne samooskrbe s hrano in razvoj (ekološkega) kmetijstva

- Spodbude za pridelavo hrane, ki je prilagojena lokalnim razmeram in potrebam;
- spodbujanje ekološkega kmetovanja in certificirane ekološke proizvodnje ter predelave;
- ohranjanje in ustvarjanje pogojev za »zeleni« delovna mesta na področju pridelave, predelave in trženja lokalnih živil;
- spodbude za vzpostavitev, nadgradnjo lokalnih tržnic in prodajno/prevzemnih mest, kjer bodo lokalni ponudniki lahko neposredno prodajali svoje pridelke lokalnim prebivalcem (dostopnost tudi za gibalno ovirane);
- vzpostavitev spletne platforme za promocijo in trženje lokalnih pridelkov ter proizvodov;
- povezovanje in sodelovanje med ponudniki na območju LAS ter širše;
- povezovanje in spodbujanje sodelovanja med kmetijami ter turističnimi ponudniki, da se gostom omogoči doživetje lokalne hrane;
- spodbujanje razvoja lokalnih prehrabnih verig, vključno z naložbami v predelovalne obrate za lokalno pridelano hrano;
- spodbujanje trajnostnih in okolju prijaznih oblik kmetovanja preko manjših naložb, izobraževanj ter usposabljanj, ogledov dobrih praks;
- razvoj novih blagovnih znamk in spodbujanje certificiranja kakovosti lokalnih pridelkov ter izdelkov;
- spodbujanje vzpostavitve urbanih vrtov in skupnostnih vrtov;
- spodbujanje povezovanja in sodelovanja med kmeti ter javnimi zavodi za povečanje deleža lokalno pridelane hrane na šolskih jedilnikih;
- spodbujanje povezovanja in sodelovanja med kmeti ter lokalnimi gostinskimi obrati, da se v njihovi ponudbi poveča delež lokalno pridelane hrane.

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada ESRR.

Upravičenci: pravne osebe, samostojni podjetniki, LAS.

Kazalnik: Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji).

Dodana vrednost in vodilna načela ukrepa: zajemajo predvsem povezovanje ponudnikov v mreže, digitalno podporo za njihov skupni nastop na trgu, prenos znanja, spodbujanje inovacij ipd. Dodana vrednost projektov bo tudi dvig socialnega kapitala, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativnost, sodelovanje in digitalizacija.

UKREP 1.3: Razvoj kompetenc za dvig usposobljenosti za trženje, podjetništvo in zaposljivost

- Zagotovitev modela podpore in izobraževanja ponudnikom, partnerjem, deležnikom z območja na področju trženja, podjetništva;
- organiziranje delavnic, izobraževalnih programov in svetovanj za kmetovalce glede trajnostnih praks kmetovanja, razvoja novih kmetijskih tehnologij ter prilagajanja

- podnebnim spremembam;
- izobraževanje lokalnih prebivalcev, še zlasti otrok, mladih in drugih ranljivih skupin, o pomenu lokalne samooskrbe in zdrave ter kakovostne prehrane, kratkih dobavnih verig.

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada ESRR.

Upravičenci: pravne osebe, samostojni podjetniki, LAS.

Kazalnik: Število izobraževanj/usposabljanj/programov/produktov, ki so namenjeni varovanju okolja in zdravja ter ozaveščanju lokalnega prebivalstva za izboljševanje stanja okolja in zdravja.

Dodatna vrednost in vodilna načela ukrepa: zajemajo predvsem usposabljanje ponudnikov za skupni nastop na trgu, prenos znanja na mlade, spodbujanje inovacij ipd. Dodana vrednost projektov bo tudi dvig socialnega kapitala, dostop javnosti do rezultatov projekta, sodelovanje in dvig kompetenc prebivalcev podeželja.

PREDNOSTNA NALOGA 2: Krepitev vloge (zelenega) trajnostnega turizma pri ohranjanju naravne in kulturne dediščine, tradicionalnih znanj ter športa

Prednostna naloga temelji na prepoznanem izrednem potencialu območja LAS za razvoj (zelenega) trajnostnega turizma. Namen krepitev vloge razvoja (zelenega) trajnostnega turizma na območju LAS je ohraniti naravno in kulturno dediščino ter hkrati izboljšati ekonomski in socialni razvoj območja. Zeleni turizem spodbuja ohranjanje naravnih ekosistemov in zagotavlja obiskovalcem priložnost, da se povežejo z naravo na trajnosten način. Na območju je smiselno krepiti razvoj vseh oblik trajnostnega turizma: zdraviliški, kulturni, poslovni, doživljajski, izobraževalni, literarni turizem itd. in s tem okrepiti možnosti zaposlovanja lokalnega prebivalstva ter razvoja lokalnega podjetništva tudi na področju turizma.

Prednostna naloga se bo uresničevala skozi štiri vsebinske sklope ukrepov:

UKREP 2.1: Izboljšanje podpornega okolja za razvoj zelenega trajnostnega turizma

Namen in cilji ukrepa:

Turizem na podeželju je pomemben pospeševalec kmetijske proizvodnje, visokokakovostne avtentične kulinarike, nastanitvene ponudbe in številnih doživetij v stiku z naravo, kulturo ter ljudmi. Na osnovi ključnega ukrepa na tem področju je še posebej izpostavljena podpora malim ponudnikom za krepitev specializiranih tematskih nastanitvenih objektov in druge dodatne ponudbe na podeželju. Na območju je interes nadalje krepiti široko sprejet trajnostni koncept turizma in poleg vrednot narave krepiti pomen kulture, avtentičnosti, zdravja in kakovosti bivanja.

Aktivnosti, ki bodo podprte v okviru ukrepa in bodo prispevale k razvoju zelenega trajnostnega turizma, so:

- izboljšanje in nadgradnja obstoječe turistične infrastrukture preko manjših naložb v turistično infrastrukturo;
- naložbe v inovativne prenočitvene kapacitete na podeželju, butične nastanitve z višjo kategorizacijo;
- vlaganja v razvoj inovativnih pristopov trajnostnega turizma;
- ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta v turizmu in ohranjanje obstoječih delovnih mest;
- nadgradnja pohodnih, kolesarskih in drugih tematskih poti.

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada EKSRP.

Upravičenci: fizične osebe (kmetje, nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, fizične osebe z dejavnostjo), samostojni podjetniki, pravne osebe in LAS.

Kazalnik: R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP.

Dodatna vrednost in vodilna načela ukrepa: v SLR so prepoznane potrebe po krepitvi zelenega trajnostnega turizma, ki predstavlja izredni potencial območja, ki hkrati lahko prispeva k vsem trem segmentom trajnostnega razvoja območja – ekonomskemu, socialnemu in okoljskemu, hkrati pa zajema tudi povezovanje turističnih ponudnikov, sodelovanje uveljavljenih in novih ponudnikov, pomoč pri razvoju turističnih dejavnosti, spodbujanje inovacij ipd. Dodana vrednost projektov bo dvig socialnega kapitala, skupni interes vključenih partnerjev, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativnost v projektih in sodelovanje na območju LAS.

UKREP 2.2: Razvoj turistične ponudbe z izkoriščanjem potencialov lokalnega območja

Namen in cilji ukrepa:

Namen ukrepa je na območju LAS nadgraditi vizijo razvoja in trženja produktov, storitev, doživetij trajnostnega turizma, ki bo območje združila v nujno potreben premik k bolj uravnoteženemu in odpornemu turizmu z bolj izraženim karakterjem identitete območja, odločno višje dodane vrednosti in v interesu vseh deležnikov.

Namen ukrepa je skozi vrsto podprtih aktivnosti spodbuditi:

- večjo prepoznavnost območja LAS kot turistične destinacije z oblikovanjem skupne identitete in značaja območja;
- vključevanje kulturne in naravne dediščine v turistične programe oziroma ponudbo;
- povezovanje razdrobljene turistične ponudbe na območju LAS;
- skupno promocijo turističnih produktov in storitev;
- razvoj novih, inovativnih turističnih produktov, programov, doživetij;
- naložbe v označitev turistične ponudbe (informativne in usmerjevalne table);
- razvoj oziroma nadgradnja turističnih produktov in znamk ter krepitev njihove prepoznavnosti;
- izobraževanja in usposabljanja turističnih ponudnikov z izvedbo delavnic, seminarjev, ogledov dobrih praks;
- ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta v turizmu in ohranjanje obstoječih delovnih mest;
- vzpostavitev partnerstev med turističnimi ponudniki, lokalnimi podjetji, nevladnimi organizacijami ...

Aktivnosti, ki bodo podprte in bodo prispevale k razvoju zelenega trajnostnega turizma, so:

- izvajanje skupnih promocijskih aktivnosti v medijih in na dogodkih;
- izobraževanja in usposabljanja turističnih ponudnikov z izvedbo delavnic, seminarjev, ogledov dobrih praks;
- ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta v turizmu in ohranjanje obstoječih delovnih mest;
- vzpostavitev partnerstev med turističnimi ponudniki, lokalnimi podjetji, nevladnimi organizacijami ...

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada ESRR.
Upravičenci: pravne osebe, samostojni podjetniki, LAS.

Kazalnik: Število podprtih lokalnih turističnih prireditev/produktov/storitev/programov/modelov /publikacij.

Dodatna vrednost in vodilna načela ukrepa: v SLR so prepoznane potrebe s področja turistične ponudbe, ki zajemajo predvsem povezovanje turističnih ponudnikov, sodelovanje uveljavljenih in novih ponudnikov, pomoč pri razvoju turističnih dejavnosti, spodbujanje inovacij, razvoj turističnih produktov ipd. Dodana vrednost projektov bo dvig socialnega kapitala, skupni interes vključenih partnerjev, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativnost v projektih in sodelovanje na območju LAS.

UKREP 2.3: Spodbujanje ohranjanja ter varovanja naravne in kulturne dediščine ter tradicionalnih znanj

Krajinske značilnosti so ne samo gonilo biotske raznovrstnosti, ampak imajo tudi kulturno in estetsko vrednost. Krajinske značilnosti, povezane s kmetijsko dejavnostjo (npr. mejice, omejki, suhozidi, drevesa, jarki, mokrišča in visokodebelni sadovnjaki), so bistvenega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti v kmetijskih ekosistemih. Ohranjanje raznolike krajine, za katero je značilen visok delež polnaravnih življenjskih habitatov, kot so travišča in mejice, v kmetijstvu pripomore k naravnemu zatiranju škodljivcev, boljšemu oprashaevanju in odpornosti na podnebne spremembe. Krajine z ohranjenimi krajinskimi značilnostmi so tudi nosilke nacionalne identitete in potencial za konkurenčni razvoj ter kakovost bivanja. Zato je treba zlasti na območjih, kjer krajinske značilnosti izginjajo ali pa so prisotne v nezadostni meri, zaustaviti izginjanje krajinskih značilnosti in usmeriti aktivnosti v njihovo ohranjanje ali vzpostavitev.

Okolje in razvita infrastruktura v urbanih območjih predstavljata dobro osnovo za vključevanje mladih (vrtci in osnovne šole), starejših (domovi za starejše, upokojenci) in oseb s posebnimi potrebami v vsebine, ki ozaveščajo in izobražujejo o pomenu ohranjanja narave ter okolja. Pri teh aktivnostih je mogoče uporabiti obstoječo naravno, kulturno in turistično infrastrukturo na območju ter jo po potrebi dopolniti. Zakladnica znanj se lahko ohrani le s prenosom na čim širši krog mladih, ki bodo nadaljevali s tradicionalnim znanjem in ga morda tudi oplemenitili do te mere, da bodo lahko pričeli s tržno dejavnostjo.

Za urbana območja LAS je smiselno predvideti razvoj učnih socialnih podjetij za usposabljanje ranljivih skupin na trgu dela za deficitarne poklice, tradicionalne obrti in tradicionalna znanja.

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada ESRR.
Upravičenci: pravne osebe, samostojni podjetniki, LAS.

Kazalnik: Število podprtih dejavnosti/dogodkov/produktov/objektov, ki so namenjeni varovanju naravne in kulturne dediščine.

Dodatna vrednost in vodilna načela ukrepa: dodana vrednost projektov bo dvig socialnega kapitala, skupni interes vključenih partnerjev, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativne značilnosti projektov in sodelovanje na območju LAS.

UKREP 2.4: Razvoj športnih programov za spodbujanje zdravega življenjskega sloga in krepitev zdravja

Ukrep se bo izvajal ob upoštevanju naslednjih usmeritev:

- spodbujanje k večji prepoznavnosti območja LAS kot turistične destinacije;
- naložbe v inovativne prenočitvene kapacitete na podeželju;
- povečanje prepoznavnosti in strateška promocija turističnih storitev;
- krepitev razvoja vseh oblik trajnostnega turizma (zdraviliški, kulturni, poslovni, doživljajski, izobraževalni, literarni turizem);
- okrepitev možnosti zaposlovanja lokalnega prebivalstva na področju turizma;
- spodbujanje razvijanja novih, inovativnih turističnih produktov, programov, doživetij;
- vključevanje kulturne in naravne dediščine v turistične programe;
- spodbujanje butičnih nastanitev in nastanitev z višjo kategorizacijo;
- spodbujanje naložb v informacijsko in prometno infrastrukturo turistične ponudbe, informativnih tabel za turiste;
- trajnostna nadgradnja turistične infrastrukture;
- nadgradnja pohodnih, kolesarskih in drugih tematskih poti;
- spodbujanje promocije območja LAS kot turistične destinacije;
- spodbujanje povezovanja razdrobljene turistične ponudbe na območju LAS;
- oblikovanje skupne identitete in značaja območja LAS;
- spodbude za skupne promocijske aktivnosti med vsemi deležniki v turizmu;
- razvoj oziroma nadgradnja turističnih produktov in znamk ter krepitev njihove prepoznavnosti;
- izvajanje skupnih promocijskih aktivnosti v medijih in na dogodkih;
- izboljšanje in nadgradnja obstoječe turistične infrastrukture preko manjših naložb v turistično infrastrukturo;
- izobraževanja in usposabljanja turističnih ponudnikov z izvedbo delavnic, seminarjev, ogledov dobrih praks;
- ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta v turizmu in ohranjanje obstoječih delovnih mest;
- vzpostavitev partnerstev med turističnimi ponudniki, lokalnimi podjetji, nevladnimi organizacijami ...

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada ESRR.

Upravičenci: pravne osebe, samostojni podjetniki, LAS.

Kazalnik: Število inovativnih partnerstev/programov/mrež za spodbujanje in oblikovanje zdravega ter aktivnega življenjskega sloga.

Dodatna vrednost in vodilna načela ukrepa: v SLR so prepoznane potrebe s področja spodbujanja zdravega življenjskega sloga in krepitev zdravja, ki zajemajo predvsem razvoj inovativnih turističnih programov ter doživetij z povezovanjem ponudnikov. Dodana vrednost projektov bo dvig socialnega kapitala, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativnost in povezovanje.

PREDNOSTNA NALOGA 3: Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti lokalnega prebivalstva po principu pametnih vasi

Prednostna naloga 3 je usmerjena k razvoju osnovne infrastrukture in podpornih storitev za izboljšanje kakovosti življenja lokalnega prebivalstva območja LAS in razvoja »pametnih« storitev po konceptu pametnih vasi. Pametne vasi predstavljajo aktiviranje prebivalcev manjših zaključenih območij na način, da se jim ponudi

pomoč pri iskanju inovativnih razvojnih idej. Prebivalce z opredeljenimi razvojnimi idejami se nato opolnomoči in usposobi za izvedbo aktivnosti, ki pripomorejo k zastavljenim ciljem. LAS načrtuje izvedbo omenjenih aktivnosti z aktivno animacijo v sklopu upravljanja LAS. Zainteresiranim prebivalcem območja bodo omogočeni tudi ogledi dobrih praks s področja pametnih vasi, kjer bodo lahko v praksi spoznali delovanje pametnih vasi v Sloveniji in Evropi. Aktivnosti bodo ustvarile socialni kapital, saj bodo lahko zainteresirani in usposobljeni prebivalci območja LAS svoje ideje uresničevali tudi s pomočjo pridobivanja sredstev na javnih pozivih ter razpisih iz sredstev različnih skladov. Prednostna naloga sledi razvoju in dostopnosti osnovnih storitev za dvig kakovosti življenja lokalnega prebivalstva, revitalizaciji javnih površin za skupno uporabo, razvoju koncepta pametnih vasi in manjše infrastrukture na podeželju ter spodbujanju trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri, prilagajanja na podnebne spremembe in varstvo okolja.

Prednostna naloga se bo uresničevala s tremi ukrepi:

UKREP 3.1: Razvoj in dostopnost lokalne infrastrukture ter storitev za izboljšanje kakovosti življenja na podeželju

Namen in cilji

Na podeželju, še posebej na območjih praznjenja, je potrebno zagotavljati oskrbo vseh skupin prebivalcev z osnovnimi storitvami in infrastrukturo. Potrebno je izboljšati življenjske pogoje v podeželskih skupnostih in tako prispevati k privlačnosti vaškega okolja kot bivanjskega prostora tudi za mlade in kot potenciala za razvoj drugih gospodarskih dejavnosti ter na tak način zmanjševati razkorak med regijami ter mesti in podeželjem. Za ohranjanje vitalnosti podeželskih območij je potrebno omogočiti razvoj kulturnih, pristočasnih in drugih dejavnosti. Potrebno je omogočiti vlaganja v ohranitev dediščine na podeželju.

Aktivnosti, ki se bodo podprle v okviru ukrepa, so:

- razvoj in izboljšanje dostopnosti osnovnih storitev na območju LAS, zlasti na področju socialnega varstva, zdravja, neformalnega izobraževanja, rekreacije ...;
- manjše naložbe v ureditev prometne infrastrukture in izboljšanje cestnih povezav (cest, kolesarskih poti);
- spodbude in naložbe za trajnostno mobilnost na podeželju z namenom povezovanja podeželja z urbani območji;
- oblikovanje novih in/ali nadgradnja obstoječih skupnostnih storitev;
- nadgradnja in dopolnitev programov športne ponudbe za krepitev zdravja;
- naložbe v ureditev javno dostopnih prostorov za vse prebivalce (dostopnost in boljša infrastruktura za gibalno ovirane);
- spodbude uporabe naravnih materialov pri gradnji;
- spodbude razvoja kolesarske in pohodniške čezmejne infrastrukture;
- izboljšanje komunikacijske infrastrukture na odročnih območjih;
- uporaba obnovljivih in alternativnih virov energije ter energetska samooskrba;
- enotna označitev ponudbe in infrastrukture na območju LAS.

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada EKSRP.

Upravičenci: fizične osebe (kmetije, nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, fizične osebe z dejavnostjo), samostojni podjetniki, pravne osebe in LAS.

Kazalnik: R.41 Povezovanje evropskega podeželja: delež podeželskega prebivalstva, ki ima koristi od boljšega dostopa do storitev in infrastrukture zaradi podpore iz SKP.

Dodatna vrednost in vodilna načela ukrepa: dodana vrednost projektov bo dvig socialnega kapitala, skupni interes vključenih partnerjev, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativne značilnosti projektov in sodelovanje na območju LAS.

UKREP 3.2: Razvoj koncepta pametnih vasi

Namen in cilji ukrepa

Pametne vasi so podeželska območja in skupnosti, ki gradijo na svojih obstoječih prednostih ter pridobitvah, razvijajo pa tudi nove priložnosti, kjer se »tradicionalna in nova omrežja krepijo preko digitalnih, telekomunikacijskih tehnologij, inovacij in boljše uporabe znanja« (Blejska deklaracija, 2018).

Koncept pametnih vasi predstavlja nov koncept na področju oblikovanja politik EU, ki lahko krepí podeželje z uporabo digitalnih tehnologij in inovacij. Podeželske skupnosti z uporabo novih tehnologij in digitalizacije ohranjajo ter razvijajo podeželje, in sicer z ohranjanjem ter odpiranjem novih delovnih mest, s samooskrbo v prehrani in energiji, z ekološko osveščenostjo, s kakovostnimi javnimi storitvami, pa tudi preko zdravstvenih, socialnih, izobraževalnih in kulturno-družabnih storitev. Nenazadnje pa skrbijo tudi za svetlejšo perspektivo mladih in njihovo vračanje na podeželje. Pri konceptu pametnih vasi gre za lokalne pobude in mobiliziranje lokalnih potencialov ter povezovanje z drugimi skupnostmi ter akterji.

Aktivnosti, ki jih bo ukrep naslavljal, bodo:

- uporaba novih tehnologij in digitalizacije za vzpostavitev kratkih dobavnih verig, oskrba lokalnega okolja ter bližnjih mest s kmetijskimi pridelki in proizvodi, oskrba javnih, zasebnih ustanov (javno naročanje), oskrba v turizmu ipd.;
- socialne inovacije;
- povezovanje kmetov v skupine in organizacije proizvajalcev z enotnim nastopom na trgu;
- izgradnja osnovne infrastrukture za trajnostni razvoj podeželja;
- obnova in razvoj vasi po principu pametnih vasi;
- naložbe v ureditev dostopnosti do osnovnih storitev za ranljive skupine.

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada EKSRP.

Upravičenci: fizične osebe (kmetje, nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, fizične osebe z dejavnostjo), samostojni podjetniki, pravne osebe in LAS.

Kazalnik: R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo.

Dodatna vrednost in vodilna načela ukrepa: dodana vrednost projektov bo skupni interes vključenih partnerjev za vzpostavitev koncepta pametnih vasi, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativne značilnosti projektov in sodelovanje na območju LAS.

UKREP 3.3: Trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri, prilagajanje na podnebne spremembe in varstvo okolja

Ukrep se bo izvajal ob upoštevanju naslednjih usmeritev:

- razvoj in izboljšanje dostopnosti osnovnih storitev na območju LAS, zlasti na

- področju socialnega varstva, zdravja, neformalnega izobraževanja, rekreacije ...;
- manjše naložbe v ureditev prometne infrastrukture in izboljšanje cestnih povezav (cest, kolesarskih poti);
  - nadgradnja skupnostnih storitev;
  - nadgradnja in dopolnitev programov športne ponudbe za krepitev zdravja;
  - naložbe v ureditev javno dostopnih prostorov za vse prebivalce (dostopnost in boljša infrastruktura za gibalno ovirane);
  - spodbujanje uporabe naravnih materialov pri gradnji;
  - spodbujanje in naložbe za trajnostno mobilnost na podeželju z namenom povezovanja podeželja z urbanimi območji;
  - izboljšanje komunikacijske infrastrukture na odročnih območjih;
  - uporaba obnovljivih in alternativnih virov energije ter energetska samooskrba;
  - enotna označitev ponudbe in infrastrukture na območju LAS;
  - obnova in razvoj vasi – po principu pametnih vasi.

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada EKSRP.

Upravičenci: fizične osebe (kmetje, nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, fizične osebe z dejavnostjo), samostojni podjetniki, pravne osebe in LAS.

Kazalnik: R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju.

Dodatna vrednost in vodilna načela ukrepa: dodana vrednost projektov bo dvig socialnega kapitala, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativne značilnosti projektov in sodelovanje na območju LAS.

PREDNOSTNA NALOGA 4: Spodbujanje dostopnosti do podpornih storitev in socialne vključenosti ranljivih skupin ter medgeneracijsko povezovanje

Namen in opis ukrepa:

Na podeželju še vedno ostajajo določene ranljive skupine, ki jim je potrebno posvetiti pozornost.

Prepoznati in aktivirati je treba produktivno zmogljivost ranljivih skupin na podeželju ter jih ustrezno socialno vključiti. Potrebno je uvajati inovativne socialne storitve in oblike mobilnosti, zagotavljati dostopnosti do storitev ter ohranjanje vključenosti ranljivih skupin v družbo. Ukrep bo namenjen ranljivim skupinam, kot so mladi, starejši, osebe s posebnimi potrebami in ženske.

V okviru ukrepa se bodo izvajale naslednje aktivnosti:

- razvoj modelov na področju deinstitutionalizacije oskrbe starejših za kakovostno in dolgotrajno oskrbo starejših na podeželju;
- razvoj skupnostnih oblik pomoči za starejše itd.;
- uvajanje in zagotavljanje podpornih tehnologij v storitve dolgotrajne oskrbe, kot so oskrba na daljavo, e-medicina, pametni dom;
- razvoj storitev mobilnih ambulant za pomoč ostarelim na domu, sistemov telemedicine;
- vzpostavitev in/ali nadgradnja programov zdravstvenih in socialnih storitev za starejše;
- vzpostavitev orodij, mrež, programov, usposabljanj, dogodkov za spodbujanje zdravega življenjskega sloga ranljivih skupin (prehrana, gibanje itd.);

- vzpostavitev novih in/ali nadgradnja obstoječih programov, mrež, orodij, ki zagotavljajo storitve na področju zdravstva, socialne vključenosti, dostopnosti ranljivih skupin;
- skupni programi, usposabljanja, izobraževanja za povečanje povezljivosti, mreženje in medgeneracijsko pomoč ter sodelovanje.

Ukrep bo financiran s sredstvi sklada ESRR.

Upravičenci: pravne osebe, samostojni podjetniki, LAS.

Kazalnik: Število izvedenih programov/delavnic/prireditvev/dogodkov/usposabljanj/izobraževanj, namenjenih za socialno vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin.

Dodatna vrednost in vodilna načela ukrepa: dodana vrednost projektov bo dvig socialnega kapitala, povezovanje partnerjev na področju socialne vključenosti, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativne značilnosti projektov in sodelovanje na območju LAS.

5.2_OPIS IZVAJANJA OPERACIJ

V programskem obdobju do leta 2027 na območju LAS Raznolikost podeželja v okviru Strategije lokalnega razvoja (SLR) načrtujemo izvajanje operacij (projektov), izbranih na osnovi javnih pozivov LAS, projektov, izbranih po postopku neposredne potrditve in pripravo ter izvajanje projektov sodelovanja v skladu z določbo člena 34 (1)(b) Uredbe 2021/1060/EU.

5.2.1_DODANA VREDNOST LEADER

Projekti, ki bodo izbrani za sofinanciranje, bodo prinesli dodano vrednost na območje LAS. Dodano vrednost na področju LEADER/CLLD pristopa je mogoče doseči z izvajanjem vseh načel LEADER. Vključevanje zainteresiranih prebivalcev območja LAS v pripravo SLR omogoča natančno opredelitev potreb območja in prebivalcev ter iskanje razvojnih priložnosti. Upoštevanje sodelovanja ter povezovanja pri iskanju inovativnih idej in pristopov za reševanje razvojnih izzivov območja bo omogočilo pripravo kakovostnih projektov ter trajnost rezultatov.

Vključevanje različnih zainteresiranih prebivalcev in organizacij v pripravo ter izvedbo projektov povečuje dodano vrednost na območju, saj se poleg neposredne finančne koristi na območju krepi tudi socialni kapital. Projekti LEADER/CLLD imajo kljub relativno nizkim finančnim vrednostim velik pomen na področju povezovanja in mreženja prebivalcev, ohranjanju ter ustvarjanju lokalne identitete podeželskega območja, spodbujanju prebivalcev k sodelovanju pri reševanju problematike območja ter iskanju kreativnih in inovativnih rešitev pri gradnji skupnosti. Povezana območja ter vključeni prebivalci razumejo pomen skupnega dela za izboljšanje pogojev za življenje in delo ter se zato tudi aktivneje vključujejo v različne razvojne pobude. V LAS Raznolikost podeželja želimo biti vključujoči (za vse prebivalce območja, še posebej ranljive skupine), inovativni (podpreti digitalne in socialne inovacije, ki bodo prebivalcem razumljive ter bodo omogočale podporno okolje in učenje) in hkrati graditi lokalne kapacitete na področju človeških virov ter lokalnega razvoja in upravljanja. LAS bo v obdobju do leta 2027 postal aktivni animator na področju razvoja podeželja občin Celje, Laško, Štore in Vojnik ter skrbel, da bo LEADER/CLLD enostaven in dostopen.

Inovativnost v okviru SLR predstavlja razvoj in vključevanje novih izdelkov ter storitev, ki jih na območju LAS še ni najti ali zaznati. Inovativnost ne pomeni le prenosa ideje, izdelka ali storitve na območje LAS, ampak predvsem prilagoditev na potrebe območja LAS in aktivno povezovanje inovacij v reševanje problematike razvoja območja. Inovativne rešitve za izkoriščanje potenciala območja LAS lahko ob pomoči LAS ter partnerjev predstavljajo izrazito dodano vrednost pristopa LEADER in precej pripomorejo k razvoju območja.

LAS načrtuje izvedbo SLR z objavo javnih pozivov za izbor projektov v letih 2024–2026 in s pripravo ter izvajanjem projektov sodelovanja LAS. Pred objavo javnih pozivov bodo izvedene predstavitvene delavnice, kjer se bo zainteresiranim pravnim in fizičnim osebam z območja predstavilo postopke za prijavo na javne pozive LAS ter jim hkrati omogočilo medsebojno spoznavanje, povezovanje in sodelovanje, potrebno za kakovostno pripravo ter izvedbo projektov.

Projekti se bodo lahko izvajali na upravičenih območjih, ki bodo določena v Uredbi o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v obdobju 2023–2027.

Postopek izvedbe javnih pozivov LAS in izbora projektov za sofinanciranje bo podrobneje opredeljen v internih dokumentih LAS, ki bodo pripravljene po potrditvi SLR. V njih bo podrobno opredeljen izbirni postopek in merila za izbor projektov. Vodilni partner LAS skrbi za pripravo in objavo javnih pozivov v skladu s SLR ter odločitvami upravnega odbora LAS. Vlagatelji imajo možnost dopolnitev oziroma uskladitev vlog, pri čemer se smiselno upoštevajo roki po ZUP. Administrativno popolne vloge posameznega javnega poziva v opredeljenih rokih pregleda ocenjevalna komisija. Pregled zajema vsebinsko ustreznost prijave, preverjanje zmogljivosti predlagateljev za izvedbo ter oceno vloge. Po zaključku postopka ocenjevanja ocenjevalna komisija pripravi poročilo z ocenami posameznih vlog

in ga posreduje upravnemu odboru LAS. Upravni odbor LAS na osnovi poročila za vsak projekt odloči o financiranju tega. Izbrane projekte vodilni partner LAS odda v odobritev na pristojne organe posameznega sklada.

Merila za izbor operacij bodo določena pred objavo javnih pozivov v internih dokumentih LAS. Temeljila bodo na doseganju ciljev in namena intervencije LEADER (EKSRP) oziroma CLLD (ESRR), doseganju ciljev in ukrepov SLR, okoljski trajnosti, socialni vzdržnosti, enakopravnosti vključenih različnih partnerjev, inovativnosti, vplivu oziroma dodani vrednosti na območju LAS in družbeni spremembi ter dvigu družbene ozaveščenosti na območju LAS.

Prijavni in izbirni postopek projektov za izvajanje SLR bo pregleden ter javen. Javni poziv s prilogami bo objavljen na spletni strani LAS za obdobje najmanj 30 dni. O objavi bo zainteresirana javnost obveščena po e-pošti. LAS bo zagotovil e-naslov za dodatne informacije vseh zainteresiranih za prijavo na poziv. LAS bo organiziral javno predstavitev poziva, na kateri bo poskrbljeno za razlage posameznih delov javnega poziva, ter delavnice za pripravo vlog na javni poziv.

V postopkih izbora in potrjevanja projektov za izvajanje SLR je zagotovljeno preprečevanje konflikta interesov. Na sejah kolektivnih organov LAS je potrebno zagotoviti, da nobena interesna skupina ne prispeva več kot 49 % glasovalnih pravic pri glasovanju. V primeru, da je na seji zastopanost članov po sektorjih takšna, da eden izmed sektorjev dosega več kot 49 % glasovalnih pravic, je potrebno te glasovalne pravice ponderirati tako, da dosežejo največ 49 % pri posameznem sektorju.

Upravni odbor mora pri glasovanju o potrditvi dokončnega seznama operacij zagotoviti, da imajo najmanj 50 % glasovalnih pravic partnerji, ki niso javni sektor. Enako razmerje glasovalnih pravic med sektorji je potrebno zagotoviti tudi na skupščini, ki potrjuje projekte LAS in projekte sodelovanja LAS, katere pripravi UO LAS. Člani UO, ki so poslovno ali zasebno povezani z operacijo, ki je na seznamu za potrjevanje oziroma imajo kakršenkoli drug interes pridobitve nepovratnih sredstev iz naslova javnega poziva, se izločijo iz glasovanja. Prav tako se iz glasovanja ob potrjevanju projekta za neposredno potrditev LAS ali projekta sodelovanja LAS na skupščini izločijo vsi člani LAS, ki so poslovno ali zasebno povezani z operacijo.

Član ocenjevalne komisije ne more biti član LAS Raznolikost podeželja. Iz pregledovanja in ocenjevanja prijav na javne pozive se ocenjevalca izloči, če je ta poslovno ali zasebno povezan s prijaviteljem projekta ali katerim izmed partnerjev oziroma načrtovanih izvajalcev storitev ali dobave blaga v projektu. Prav tako se ocenjevalec izloči, kadar bi iz drugih razlogov nastalo navskrižje interesov.

Vodilni partner LAS ne more kandidirati na javni poziv LAS kot nosilec, partner ali izvajalec projektnih aktivnosti. Vodilni partner oziroma njegov predstavnik v organih LAS nima pravice glasovanja v zadevah, ki vplivajo na položaj vodilnega partnerja v LAS in glede pravic ter obveznosti vodilnega partnerja v razmerju do LAS.

5.2.2 POSTOPEK IZBORA OPERACIJ LAS

V primeru, da se organi LAS odločijo, da bo LAS nosilec operacije, pomembne za celotno območje LAS, ki se bo izvedla v sklopu izvajanja projektov ali projektov sodelovanja LAS, takšna operacija ne gre v postopek izbire operacije na podlagi objavljenega javnega poziva in meril za izbor, temveč gre v odobritev na organe pristojnega ministrstva neposredno po tem, ko so organi LAS potrdili izvajanje operacije. Operacijo za neposredno potrditev ali operacijo sodelovanja LAS predlaga

in s pomočjo vodilnega partnerja LAS oblikuje upravni odbor LAS. Predlog operacije se predstavi vsem članom LAS na skupščini, ki ga mora potrditi. Po potrditvi na skupščini LAS se operacija predloži v potrditev ustreznemu organu, in sicer za sklad EKSRP v potrditev na ARSKTRP in za sklad ESRR na MKRR. Vodenje in koordinacijo projekta za LAS izvaja vodilni partner LAS.

5.2.3 OPERACIJE SODELOVANJA LAS

LAS Raznolikost podeželja načrtuje v programskem obdobju do leta 2027 izvajanje projektov sodelovanja, ki bodo sofinancirani preko sklada EKSRP. V ta namen je v SLR predvidenih 228.000,00 EUR. LAS bo projekte sodelovanja izvajal z LAS v Sloveniji in na področju Evropske unije, sestava partnerstev pa bo odvisna od skladnosti ciljev ter aktivnosti posameznih LAS. Vsebine, ki jih bo LAS izvajal preko projektov sodelovanja LAS, bodo prinesle dodano vrednost na celotno območje LAS, saj bomo s pomočjo partnerjev iskali inovativne rešitve razvojnih izzivov območja. V postopku priprave SLR smo na LAS identificirali vsebine, ki bi jih lahko vključili v projekte sodelovanja. V projekte sodelovanja bodo vključene prepoznane potrebe in izzivi: skupna promocija, trženje in prodaja lokalnih izdelkov, storitev ter doživetij; razvoj učnih kmetij in tradicionalnih znanj; krepitev turističnih nastanitev z dodatno vrednostjo na podeželju; oskrba starostnikov na podeželju; dostopnost; pametne vasi in dodatna ponudba ob kolesarskih ter pohodnih poteh. LAS bo v letih 2024 in 2025 izvedel aktivnosti za iskanje potencialnih partnerskih LAS in po potrebi prilagodil oziroma uskladil vsebine za projekte sodelovanja.

6

Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR

Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR

Strategija lokalnega razvoja LAS Raznolikost podeželja do leta 2027 je pripravljena na podlagi *Uredbe o delovanju lokalnih akcijskih skupin (LAS) in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027 (Ur. l. RS 161/22)* in *Navodil za pripravo strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027*, ki so bila pripravljena s strani Medresorske delovne skupine CLLD (št. dokumenta: 33151-1/2022/8) in obsegajo vsa predpisana poglavja ter priloge.

Po objavi Uredbe o delovanju lokalnih akcijskih skupin (LAS) in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027 ter javnega poziva za oblikovanje lokalnih akcijskih skupin in pripravo strategij lokalnega razvoja do leta 2027 je LAS Raznolikost podeželja objavil povabilo k sodelovanju v LAS. Povabilo je bil objavljeno na spletni strani LAS ter preko e-pošte posredovano članom LAS, udeležencem različnih dogodkov v organizaciji LAS, ponudnikom z območja, hkrati pa so ga objavili in posredovali dalje tudi člani LAS (občine, javni zavodi, društva). Upravni odbor LAS in skupščina LAS sta do konca februarja 2023 skupaj z vodilnim partnerjem LAS uredila potrebno dokumentacijo in kadrovske ter prostorske pogoje za delovanje LAS do leta 2027. LAS je 2. 3. 2023 oddal vlogo za izplačilo prve faze pripravljalne podpore na javni poziv za oblikovanje lokalnih akcijskih skupin in pripravo strategij lokalnega razvoja do leta 2027.

V obdobju priprave SLR je bilo v marcu in maju 2023 organiziranih 5 animacijskih delavnic za vključitev zainteresirane javnosti ter različnih lokalnih deležnikov posameznih občin za pripravo SLR. V vsaki občini je bila izvedena po ena animacijska delavnica, na koncu pa še ena skupna delavnica za vse občine območja LAS. Delavnice je vodila zunanja sodelavka, ki je skrbelo za moderiranje in sodelovanje udeležencev. Na animacijskih delavnicah je sodelovalo 105 udeležencev, ki so podali svoja stališča o razvojnih potrebah, izzivih, potencialih in slabostih, problematikah območja ter predloge ukrepov za uresničevanje identificiranih razvojnih ciljev.

Lokalni deležniki ter zainteresirana javnost so bili v drugem sklopu obvestil pozvani po elektronski pošti in z javnimi objavami v lokalnih občilih ter na animacijskih delavnicah, da lahko preko spletnega obrazca posredujejo svoje konkretne predloge projektnih aktivnosti, ki bi jih želeli izvesti na območju LAS. V času priprave strategije je bilo na LAS posredovanih 37 projektnih predlogov, ki so bili prav tako prepoznani kot indikator razvojnih potreb in izzivov območja.

V pripravo strategije je bila vključena tudi strokovna javnost. Na osnovi identifikacije ključnih razvojnih potreb in izzivov so se izvedle tri fokusne skupine (april, maj 2023), na katere so bili vabljeni predstavniki zainteresiranih strokovnih institucij in organizacij, ki delujejo na posameznem strokovnem (tematskem) področju: Kmetijsko gozdarski zavod Celje, Institut Jožef Stefan, Območna obrtno-podjetniška zbornica Celje, Mladinski center Celje, Inštitut Vir, Javni zavod Socio Celje, Zavod Vozim, STIK Laško in Zavod Celeia Celje. Fokusne skupine so se izvedle za naslednja osrednja tematska področja: turizem, šport, naravna in kulturna dediščina ter tradicionalna znanja; lokalna samooskrba s hrano in (ekološko) kmetovanje; socialna vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin. Na fokusnih skupinah je skupaj sodelovalo 34 udeležencev.

Na delavnicah in fokusnih skupinah so sodelovali vsi trije sektorji, ki so vključeni v LAS, in sicer zasebni, gospodarski in javni. Prav tako so pri pripravi SLR sodelovali mladi, ženske, ranljive skupine, nevladne organizacije itd.

7

Opis sistema upravljanja LAS, vključno z upravljanjem, spremljanjem in vrednotenjem, ki dokazujejo zmogljivosti LAS za izvajanje SLR

Opis sistema upravljanja LAS,

vključno z upravljanjem,
spremljanjem in vrednotenjem,
ki dokazujejo zmogljivosti LAS
za izvajanje SLR

7.1_OPIS POSTOPKA DOLOČITVE VODILNEGA PARTNERJA LAS IN NAVEDBA KADROVSKIH ZMOGLJIVOSTI, VIROV FINANCIRANJA, IZKUŠENJ TER ZNANJ

Vodilni partner LAS Raznolikost podeželja je Simbio, družba za ravnanje z odpadki, d. o. o., Teharska cesta 49, 3000 Celje. Simbio, d. o. o., je bil za opravljanje nalog vodilnega partnerja LAS izbran že za programsko obdobje 2014–2020. Upravni odbor in skupščina LAS sta v letu 2023 odločila, da se Simbio, d. o. o., potrdi za izvajanje nalog vodilnega partnerja LAS Raznolikost podeželja tudi za programsko obdobje do leta 2027. LAS je dne 28. 2. 2023 z družbo Simbio, d. o. o., podpisal Dodatek št. 1 k Pogodbi o nalogah vodilnega partnerja pri LAS Raznolikost podeželja, v katerem je opredeljeno delo vodilnega partnerja do zaključka programskega obdobja do leta 2027.

Simbio, d. o. o., je družba, v kateri je bilo na dan 31. 12. 2022 zaposlenih 232 oseb. V sklopu podjetja deluje sektor za ORP in LAS, v katerem poteka izvajanje nalog Območnega razvojnega partnerstva Osrednje Celjsko in LAS Raznolikost podeželja. Vodilni partner zagotavlja v obdobju priprave SLR do leta 2027 1 polno delovno moč (PDM). Delo na področju priprave SLR opravljajo 3 zaposleni, in sicer vsak po 1/3 PDM. Po potrditvi SLR bo vodilni partner LAS predvidoma s 1. 1. 2024 zagotovil usposobljene kadre za upravljanje LAS v programskem obdobju do leta 2027 v skupnem obsegu 2 PDM. Omenjeni obseg dela bodo zagotavljale 3 osebe iz sektorja za ORP in LAS.

Finančne vire za delovanje LAS Raznolikost podeželja zagotavljajo sredstva za vodenje in delovanje oziroma upravljanje LAS, sofinanciranje občin in članarine članov LAS. Sredstva pridobi LAS z zahtevki na pristojnih ministrstvih oziroma plačilni agenciji ter z letnimi pogodbami o sofinanciranju delovanja LAS in članarinami. Vodilni partner LAS beleži vse stroške upravljanja LAS na ločenem stroškovnem mestu. Vodilni partner dvakrat letno pripravi poročilo in zahtevkov za povračilo stroškov upravljanja LAS, ki ga LAS izplača v skladu z dinamiko izplačil zahtevkov pristojnih organov (AKTRP in MKRR).

Po potrditvi SLR in finančnega okvirja LAS za obdobje do leta 2027 bo LAS z vodilnim partnerjem LAS podpisal dodatek k Pogodbi o nalogah vodilnega partnerja pri LAS

Raznolikost podeželja, v katerem bo podrobno opredeljena višina finančnih virov za pokrivanje stroškov upravljanja LAS ter naloge, ki jih bo vodilni partner LAS izvajal za LAS.

Vodilni partner LAS zagotavlja kadrovske, finančno in upravno sposobnost upravljanja LAS ter njegovo operativno delovanje v programskem obdobju do leta 2027. Skladno s tretjim odstavkom 33. člena Uredbe 2021/1060/EU izvaja vodilni partner LAS naslednje naloge:

- krepitev zmogljivosti lokalnih akterjev za razvoj in izvajanje operacij;
- priprava nediskriminatornega ter preglednega izbirnega postopka in meril, ki preprečujejo navzkrižja interesov ter zagotavljajo, da nobena posamezna interesna skupina ne nadzoruje odločitev o izbiri;
- priprava in objava razpisov za zbiranje predlogov;
- izbor operacij in določitev zneska podpore ter predložitve predlogov telesu, odgovornemu za končno preverjanje upravičenosti pred odobritvijo;
- spremljanje napredka pri doseganju ciljev strategije;
- vrednotenje izvajanja strategije.

Podrobno bodo naloge vodilnega določene v izvedbeni uredbi LEADER/CLLD.

7.1.1_IZKUŠNJE IN ZNANJE VODILNEGA PARTNERJA

Simbio, družba za ravnanje z odpadki, d. o. o., je javno podjetje, ki zagotavlja celovito ravnanje z odpadki, javno službo zbiranja in odvoza odpadkov v 12 občinah Savinjske regije ter predelavo in obdelavo odpadkov v Regijskem centru za ravnanje z odpadki Celje (RCERO Celje) za 24 občin Savinjske regije. Za Mestno občino Celje skrbi za čiščenje javnih površin. Podjetje je v lasti Mestne občine Celje, Občine Vojnik, Občine Štore in Občine Dobrna. V podjetju je zaposlenih 232 ljudi.

Leta 2009 je Simbio, d. o. o., prevzel vlogo Območnega razvojnega partnerstva za Osrednje Celjsko. V Savinjski razvojni regiji, ki je razdeljena na pet manjših zaokroženih območij oziroma subregij, območno razvojno partnerstvo zastopa subregijo Osrednje Celjsko oziroma pet občin: Mestno občino Celje ter občine Vojnik, Štore, Dobrna in Laško.

Splošne razvojne naloge, ki jih izvaja ORP Osrednje Celjsko v Savinjski regiji za programsko obdobje 2021–2027, obsegajo:

- pripravo, usklajevanje, spremljanje in vrednotenje regionalnega razvojnega programa za obdobje 2021–2027;
pripravo in usklajevanje regionalnega razvojnega programa za programsko obdobje po letu 2027;
- pripravo, usklajevanje in spremljanje dogovorov za razvoj regije;
- pripravo končnega poročila o izvajanju regionalnega razvojnega programa 2014–2020;
- spremljanje razvoja regije in priprava letnih poročil o izvajanju regionalnega razvojnega programa 2021–2027;
- pripravo regijskih shem in projektov za uvrstitve v regionalni razvojni program ter dogovor za razvoj regije;
- izvajanje regijskih projektov, sodelovanje pri izvajanju postopkov javnih razpisov, javnih naročil in javno-zasebnega partnerstva v okviru teh projektov, če stroški izvajanja niso kriti iz projekta;
- strokovno in administrativno-tehnično podporo delovanju ORS in OSO;

- strokovno in administrativno-tehnično podporo delovanju sveta regije;
- sodelovanje v regijski razvojni mreži;
- obveščanje, splošno svetovanje, popis projektnih idej ter usmerjanje razvojnih partnerjev v regiji pri oblikovanju, prijavi na razpise in izvedbi regijskih projektov;
- prenos znanja in dobrih praks regionalnega razvoja;
- pomoč Javnemu skladu Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja pri izvajanju;
- druge naloge po navodilu MGRT.

Leta 2015 je Simbio, d. o. o., postal vodilni partner LAS Raznolikost podeželja, v katerega so vključene štiri občine: Mestna občina Celje, Občina Laško, Občina Štore in Občina Vojnik.

Vodilni partner za LAS izvaja naloge na področju vodenja LAS, animacije območja, priprave in izvedbe javnih pozivov LAS, oddajo vlog ter zahtevkov na pristojne organe, pripravo in izvajanje projektov sodelovanja LAS ter vse ostale aktivnosti, ki omogočajo delovanje LAS. Zaposleni pri vodilnem partnerju poznajo delovanje LAS, pristop LEADER/CLLD in poleg dela na LAS Raznolikost podeželja sodelujejo tudi z ostalimi LAS v Sloveniji in EU.

Spremljanje in vrednotenje SLR bo potekalo na nivoju obeh vključenih skladov in na nivoju celotne strategije. Zajemalo bo ocenjevanje ustreznosti, uspešnosti in učinkovitosti operacij, ukrepov, skladov ter celotne SLR. LAS bo skupaj z vodilnim partnerjem LAS organiziral in uskladi dejavnosti spremljanja vrednotenja SLR. Podatke in informacije za vrednotenje bo zagotavljal vodilni partner LAS, ki bo s svojimi kadrovskega zmogljivostmi poskrbel za izvedbo v dogovorjenem časovnem okvirju. Po potrebi bodo v vrednotenje vključeni tudi zunanji strokovnjaki oziroma izvajalci.

S spremljanjem in vrednotenjem želimo zagotoviti izboljšanje socialnega kapitala območja, lokalnega upravljanja in rezultatov izvajanja SLR. Rezultate spremljanja in vrednotenja bodo obravnavali organi LAS, z njimi pa bomo seznanili tudi javnost. Spremljanje in vrednotenje bo tudi osnova za morebitne spremembe SLR oziroma postopkov izvajanja javnih pozivov ter delovanja LAS.

7.2_OPIS SISTEMA SPREMLJANJA IN VREDNOTENJA SLR

LAS bo vzpostavil sistem spremljanja in vrednotenja ter zagotavljal vse potrebne informacije za omogočanje spremljanja in vrednotenja posameznega sklada. Hkrati bo spremljal izvajanje projektov in o tem poročal organom upravljanja. Spremljanje in vrednotenje SLR je ključnega pomena za zagotovitev učinkovitega izvajanja SLR, saj je tako mogoče zaznati morebitne težave pri izvajanju SLR. Ugotovitve spremljanja izvajanja SLR bodo pripomogle k sprejemu ukrepov za izboljšanje izvajanja SLR.

Spremljanje izvajanja SLR bo izvajal vodilni partner LAS v skladu z navodili organov upravljanja. Vzpostavljen bo sistem usklajenega izvajanja spremljanja – samoocenjevanja in vrednotenja SLR, na osnovi katerega bo na dogovorjene presečne datume možno tudi poročanje organom upravljanja. Spremljanje izvajanja in vrednotenja SLR bo zajemalo pregled doseganja kazalnikov SLR ter

dodane vrednosti LEADER. LAS bo sistem spremljanja in vrednotenja uskladil z navodili organov upravljanja posameznega sklada.

S spremljanjem in vrednotenjem se bo preverjalo logično povezanost med razpoložljivimi viri, potrebami, predlaganimi aktivnostmi in opredeljenimi cilji. S spremljanjem in vrednotenjem se bo ugotavljalo tudi, v kolikšni meri in na kakšen način so bila uveljavljena načela CLLD ter kakšni so učinki izvajanja tega pristopa.

Vodilni partner LAS bo zagotavljal kadrovske sposobnosti za spremljanje in vrednotenje ter skrbel za pravilno izvajanje operacij v skladu s SLR. Naloga vodilnega partnerja bo zagotavljanje podatkov za spremljanje in vrednotenje SLR, obdelava podatkov in morebitno sodelovanje z zunanjimi strokovnjaki pri izvedbi vrednotenja. Z ugotovitvami spremljanja in vrednotenja bodo seznanjeni organi LAS ter člani LAS. Organi LAS bodo glede na ugotovitve spremljanja in vrednotenja SLR sprejeli ukrepe za izboljšanje izvajanja. Vodilni partner LAS bo zagotovil seznanitev javnosti s pomembnimi informacijami o izvajanju SLR in rezultatih vrednotenja.

7.3_OPIS NALOG, ODGOVORNOSTI IN POSTOPKOV SPREJEMANJA ODLOČITEV ORGANOV LAS

V Pogodbi o ustanovitvi in delovanju LAS Raznolikost podeželja in Dodatku št. 1 k Pogodbi o ustanovitvi in delovanju LAS Raznolikost podeželja so navedeni organi LAS: skupščina, upravni odbor, predsednik, podpredsednik, nadzorni odbor in ocenjevalna komisija.

7.3.1_SKUPŠČINA LAS

Skupščina je najvišji organ LAS, ki ga sestavljajo vsi člani LAS in v njem zastopajo javni, gospodarski ter zasebni sektor. Skupščino skliče upravni odbor glede na potrebe LAS, najmanj pa enkrat letno. Skupščino lahko skliče tudi vodilni partner ali najmanj ena tretjina članov ali nadzorni odbor. Če skupščina ne more odločiti, ker ni prisotna vsaj polovica članov, se seja odloži za 15 minut, po poteku katerih skupščina lahko odloča ne glede na število prisotnih članov, če je bila ta možnost navedena že v vabilu. Vabilo se pošlje članom LAS najmanj 10 dni pred sejo. Upravni odbor skliče skupščino na pisno zahtevo ene tretjine članov, vodilnega partnerja ali nadzornega odbora. Skupščino vodi predsednik, ki lahko za potrebe vodenja seje določi dodatne osebe (npr. za štetje glasov, za pripravo zapisnika itd.).

Glavne naloge skupščine LAS so potrjevanje letnih poročil in načrta aktivnosti LAS, sprejemanje splošnih aktov LAS, potrjevanje SLR, volitve organov LAS, odločanje o višini članarine, potrjuje projekte za neposredno potrditev in projekte sodelovanja LAS ter odločanje o drugih pomembnih zadevah LAS, ki so določene v Pogodbi o ustanovitvi LAS.

Skupščina LAS bo ob odprtem članstvu v LAS zagotavljala, da nobena interesna skupina ne bo imela več kot 49 % glasovalnih pravic. Zahteva bo dosežena na način, da se pred pričetkom vsake skupščine LAS preveri udeležba članov LAS po sektorjih. V primeru, da ima posamezni sektor več kot 49 % glasovalnih pravic, se izvede ponderiranje glasovalnih pravic sektorjev na način, da nobeden ne presega 49 %. Tako se glasovom interesne skupine zniža vrednost glasov do stopnje, da dosežejo največ 49 % glasovalnih pravic.

Skupščina bo pri odločanju o potrditvi operacij, izbranih po postopku neposredne potrditve in operacij sodelovanja LAS, katerih nosilec je LAS in jih predlaga UO LAS, zagotovila, da najmanj 50 % glasov prispevajo partnerji, ki niso javni organi. Obstoječe članstvo v LAS je sestavljeno tako, da javni organi ne predstavljajo več kot 50 % članstva. V primeru, da bo udeležba sektorjev na skupščini LAS takšna, da bo imel javni sektor več kot 50 % glasovalnih pravic oziroma da bo pri odločanju o izbiri operacij prispeval več kot 50 % glasov, bo narejena korekcija števila glasov s ponderiranjem.

7.3.2_UPRAVNI ODBOR

Upravni odbor je organ odločanja in upravljanja ter najvišji izvršilni organ LAS, ki ga sestavljajo:

- pet predstavnikov javnega sektorja (občin, krajevnih skupnosti, javnih zavodov, javnih agencij, javnih skladov ali drugih oseb javnega prava),
- pet predstavnikov gospodarskega sektorja (gospodarskih družb, oseb, ki samostojno opravljajo dejavnost, kmetov, ki opravljajo tržno dejavnost, ali drugih pravnih oseb zasebnega prava, ustanovljenih za ustvarjanje ali delitev dobička),
- pet predstavnikov zasebnega sektorja (društev, zasebnih zavodov, ustanov in drugih nevladnih organizacij oziroma pravnih oseb zasebnega prava, ki niso ustanovljene za namene ustvarjanja ali delitve dobička, kmetov, ki ne opravljajo dejavnosti na trgu in posameznikov).

Med predstavniki javnega sektorja je najmanj po en predstavnik vsake občine, ki je član LAS. Gospodarski sektor je v LAS zastopan z najmanj člani, zato je manjša tudi zastopanost v UO LAS, še vedno pa je zastopanost sektorjev v skladu z Uredbo CLLD, kjer nobena interesna skupina nima več kakor 49 % zastopanosti v organih LAS. Upravni odbor skliče predsednik glede na potrebe LAS. Predsednik skliče upravni odbor na pisno zahtevo ene tretjine članov upravnega odbora ali vodilnega partnerja. Zahteva mora vsebovati vzroke za sklic in predlog sklepov. Če predsednik na podlagi zahteve ne skliče upravnega odbora na način, da ta zaseda v 15 dneh od prejema zahteve, lahko upravni odbor skličejo člani upravnega odbora ali vodilni partner, ki je zahteval sklic. Tako sklican upravni odbor lahko odloča samo o zadevah, za katere je sklican. Upravni odbor vodi predsednik.

Glavne naloge upravnega odbora so skrb za učinkovito delovanje LAS, sklicevanje skupščine LAS, sprejemanje letnih poročil in načrtov aktivnosti LAS, sprejemanje splošnih aktov LAS, imenovanje članov ocenjevalne komisije, odločanje o financiranju projektov z javnih pozivov LAS na podlagi poročil ocenjevalne komisije, predlaganje projektov za neposredno potrditev LAS in projektov sodelovanja LAS ter ostale naloge, ki so določene v Pogodbi o ustanovitvi in delovanju LAS. Upravni odbor lahko za izvedbo svojih nalog oblikuje delovne skupine kot načine dela. Za svoje delo je upravni odbor odgovoren skupščini.

Upravni odbor LAS bo pri odločanju o potrditvi operacij zagotavljal, da najmanj 50 % glasov prispevajo partnerji, ki niso javni organi. Sestava upravnega odbora prav tako zagotavlja, da noben sektor nima več kot 49 % glasovalnih pravic. V primeru, da bo udeležba sektorjev na upravnem odboru LAS takšna, da bo imel javni sektor več kot 50 % glasovalnih pravic oziroma da bo pri odločanju o izbiri operacij prispeval več kot 50 % glasov, bo narejena korekcija števila glasov s ponderiranjem.

7.3.3_PRESEDNIK

Predsednik je zastopnik LAS in po svoji funkciji predsednik upravnega odbora. Predsednik svoje delo opravlja v skladu z navodili skupščine ter upravnega odbora in je hkrati tudi odgovoren obema organoma.

Naloge predsednika LAS so sklicevanje in vodenje sej UO ter skupščine LAS, podpisovanje dokumentov LAS, zastopanje LAS in opravljanje ostalih nalog v skladu s Pogodbo o ustanovitvi in delovanju LAS ter sklepi UO in skupščine LAS.

7.3.4_PODPRESEDNIK

Podpredsednik opravlja naloge predsednika in ima vse njegove pristojnosti v primeru, če je predsednik odsoten, nedosegljiv, nezmožen za delo, če predsedniku predčasno preneha mandat ali če ga predsednik pooblasti za opravljanje svojih pristojnosti ali nalog. Za svoje delo je podpredsednik odgovoren skupščini, upravnemu odboru in predsedniku.

7.3.5_NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor je nadzorni organ LAS, ki ga sestavljajo en predstavnik javnega sektorja, en predstavnik gospodarskega sektorja in en predstavnik zasebnega sektorja. Nadzorni odbor ima tudi po enega nadomestnega predstavnika iz posameznega sektorja, ki nadomešča člana posameznega sektorja v primeru odsotnosti.

Član nadzornega odbora ne more biti član upravnega odbora ali ocenjevalne komisije, oseba, ki opravlja finančno-računovodske posle za LAS, oseba, ki opravlja delo pri vodilnem partnerju ali druga oseba, če bi prišlo do navzkrižja interesov. Nadzorni odbor skliče predsednik nadzornega odbora glede na potrebe LAS. Naloge nadzornega odbora so nadziranje finančnega in materialnega poslovanja LAS ter dela organov LAS, odločanje o prejetih ugovorih na obvestila o izboru/neizboru operacij z javnih pozivov LAS in opravljanje ostalih nalog v skladu s Pogodbo o ustanovitvi in delovanju LAS. Člani nadzornega odbora lahko sodelujejo na sejah skupščine in upravnega odbora brez pravice glasovanja. Nadzorni odbor ima pravico do vpogleda v vse listine in dokumentacijo LAS. Za svoje delo je nadzorni odbor odgovoren skupščini.

Pri odločanju NO LAS bo zagotovljeno, da najmanj 50 % glasov prispevajo partnerji, ki niso javni organi. Sestava nadzornega odbora prav tako zagotavlja, da noben sektor nima več kot 49 % glasovalnih pravic.

7.3.6_OCENJEVALNA KOMISIJA

Ocenjevalna komisija pregleduje popolnost in ustreznost prijav na javne pozive LAS, jih ocenjuje ter preverja zmogljivosti predlagateljev projekta za njihovo izvedbo in o tem pripravi poročilo za upravni odbor. Ocenjevalna komisija ima pet članov in dva nadomestna člana, ki jih imenuje upravni odbor. Imenuje jih tako, da zagotovi neodvisnost, nepristranskost in strokovnost izbora operacij. Član ocenjevalne komisije ne more biti član LAS. Član ocenjevalne komisije se izloči iz pregledovanja ter ocenjevanja prijav na javne pozive in ga nadomesti nadomestni član, kadar je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem na javni razpis ali njegovim partnerjem v projektu, ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo navzkrižje interesov. Seje ocenjevalne komisije sklicuje predsednik LAS, vodi pa jih predsednik ocenjevalne komisije, ki ga izvolijo člani ocenjevalne komisije med seboj. Za svoje delo je ocenjevalna komisija odgovorna upravnemu odboru.

7.3.7_SPREMEMBE SLR

LAS lahko enkrat letno predlaga spremembo SLR. Predlagane spremembe SLR morajo izhajati iz spremenjenih okoliščin na območju LAS. Vse spremembe morajo biti ustrezno utemeljene, naveden mora biti predvideni vpliv sprememb na doseganje ciljev, zastavljenih v SLR. V primeru, da bodo rezultati vrednotenja SLR pokazali potrebo po spremembi SLR, bodo o tem odločali organi LAS po postopku, predvidenem v Pogodbi o ustanovitvi in delovanju LAS in Dodatku št. 1 k Pogodbi o ustanovitvi in delovanju LAS.

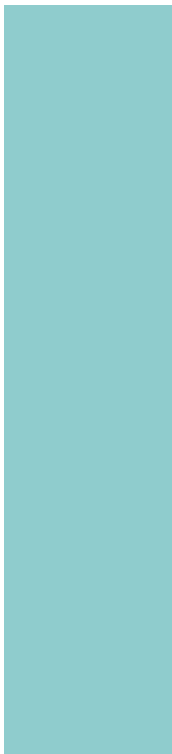

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

